

DET KONGELIGE
NÆRINGS- OG HANDELSDEPARTEMENT

Ot.prp. nr. 95

(2003–2004)

Om lov om europeisk meldeplikt for
tekniske regler (EØS-høringsloven)

Innhold

1	Proposisjonens hovedinnhold	5	9	Lovforslagets hovedinnhold	22
			9.1	Alternative gjennomføringsmåter	22
2	Bakgrunnen for lovforslaget	7	9.1.1	Høringsnotatet	22
2.1	Behovet for regulering	7	9.1.2	Høringsinstansenes syn	22
2.2	Høringen	7	9.1.3	Departementets vurderinger	22
3	Relevante henvisninger	9	9.2	Lovens virkeområde	23
4	Direktiv 98/34/EF om informa- sjonsprosedyre for standarder og tekniske forskrifter samt regler for informasjonssamfunnstjenester	10	9.2.1	Høringsnotatet	23
4.1	Innledning	10	9.2.2	Høringsinstansenes syn	23
4.2	Informasjonsprosedyre for nasjonale standarder	10	9.2.3	Departementets vurderinger	23
4.3	Informasjonsprosedyre for tekniske regler	11	9.3	Nærmere om stillstandsplikten og unntak fra stillstandsplikten	23
4.4	Rettsvirkninger av manglende melding av tekniske regler	12	9.3.1	Høringsnotatet	23
5	EØS-avtalen og EFTA- konvensjonen	14	9.3.2	Departementets vurdering	24
6	Lovgivningen i de andre nordiske landene	15	9.4	Virkning av manglende melding av tekniske regler til ESA	24
6.1	Sverige	15	9.4.1	Høringsnotatet	24
6.2	Danmark	15	9.4.2	Høringsinstansenes syn	25
6.3	Finland	15	9.4.3	Departementets vurdering	25
6.4	Island	15	9.5	Overgangsbestemmelse	26
7	«98/34-komiteen»	16	9.5.1	Høringsnotatet	26
8	Definisjoner	17	9.5.2	Høringsinstansenes syn	26
8.1	Generelt	17	9.5.3	Departementets vurderinger	26
8.2	Begrepet «tekniske regler»	17	10	Standarder	27
8.2.1	98/34-direktivet	17	10.1	Høringsnotatet	27
8.2.2	Høringsnotatet	18	10.2	Høringsinstansenes syn	27
8.2.3	Høringsinstansenes syn	19	10.3	Departementets vurdering	27
8.3	Produkter – forholdet til landbruks- og fiskerisektoren	19	11	Prinsippet om gjensidig godkjenning	28
8.3.1	Høringsnotat	19	12	Endringer i forvaltningsloven	29
8.3.2	Høringsinstansenes syn	20	13	Økonomiske og administrative konsekvenser	30
8.3.3	Departementets vurderinger	20	14	Merknader til de enkelte bestemmelsene	31
				Forslag til lov om europeisk meldeplikt for tekniske regler (EØS-høringsloven) ...	41
				Vedlegg	
			1	Konsolidert versjon av direktiv 98/34/EF som endret ved 98/48/EF .	44

DET KONGELIGE
NÆRINGS- OG HANDELSDEPARTEMENT

Ot.prp. nr. 95

(2003–2004)

Om lov om europeisk meldeplikt for tekniske regler (EØS-høringsloven)

*Tilråding fra Nærings- og handelsdepartementet av 1. oktober 2004,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Bondevik II)*

1 Proposisjonens hovedinnhold

Nærings- og handelsdepartementet legger med dette frem forslag til lov om europeisk meldeplikt for tekniske regler (EØS-høringsloven). Loven gjennomfører europaparlaments- og rådsdirektiv 98/34/EF av 22. juni 1998 om en informasjonsprosedyre for standarder og tekniske forskrifter, som endret ved europaparlaments- og rådsdirektiv 98/48/EF av 20. juli 1998 (heretter omtalt som 98/34-direktivet). Lovforslaget implementerer 98/34-direktivets bestemmelser om melding (notifisering) av forslag til tekniske regler i sin helhet. Når det gjelder direktivets bestemmelser om melding av standarder, er disse ikke innarbeidet i loven, bl.a. på bakgrunn av at melding av standarder foregår via nasjonale og europeiske standardiseringsorganer til EFTAs overvåkningsorgan (ESA) og Europakommisjonen (Kommisjonen), se nærmere beskrivelse av denne prosedyren i kapittel 4.2 nedenfor. Nærings- og handelsdepartementet legger likevel frem forslag til en forskriftshjemmel for det tilfellet at det senere viser seg at standardiseringsdelen av informasjonsprosedyren bør reguleres nærmere.

Lovforslaget stiller krav til statlige forvaltningsorgan om å informere ESA, og derigjennom Kommisjonen, andre EØS-stater (EU-statene og EØS/EFTA-statene) og Sveits om forslag til nye tekniske

regler, inkludert regler om informasjonssamfunns-tjenester. Plikten til å melde forslag til tekniske regler følger både av EØS-avtalen og EFTA-konvensjonen. Dette er bakgrunnen for at Sveits er part i ordningen.

Lovforslagets bestemmelser om meldeplikt mv. skal forhindre at det oppstår handelshindringer i strid med EØS-avtalen som følge av norske tekniske regler. Gjennom informasjonsprosedyren vil Kommisjonen/ESA, EØS-statene og Sveits få mulighet til å komme med *kommentarer* til planlagte regler. EFTA-statene Island, Liechtenstein og Sveits samt ESA kan dessuten, i forhold til norske forslag til tekniske regler, fremme såkalte *utførlige uttalelser* om at det planlagte tiltaket kan skape hindringer for fri bevegelse for varer eller tjenester, på samme måte som Kommisjonen og EU-statene kan fremme utførlige uttalelser til forslag fra EU-statene. Tilsvarende kan Norge avgi utførlige uttalelser om EFTA-statenes forslag og gi kommentarer til alle EFTA- og EU-statenes forslag.

Fra det tidspunkt ESA mottar melding om forslag til tekniske regler, starter en tre måneders stillstandsperiode før de tekniske reglene kan vedtas. Dersom en EØS-stat, Sveits eller ESA avgir en utførlig uttalelse utsettes stillstandsperioden ytterli-

gere en eller tre måneder, avhengig av hva slags tekniske regler det gjelder. Kommentarer som fremsettes fra Kommisjonen/ESA og andre EØS-stater eller Sveits i denne perioden, skal det, så langt det er mulig, tas hensyn til ved den videre forberedelse av de tekniske reglene. Slike kommentarer medfører ingen forlengelse av stillstandsperioden.

Stillstandsplikten gjelder ikke dersom vedkommende myndigheter av presserende årsaker må kunne vedta og iverksette tekniske regler på meget kort varsel (98/34-direktivets formulering) for å

verne menneskers eller dyrs liv eller helse, opprettholde den offentlige sikkerheten, mv.

Dersom lovens bestemmelser om meldeplikt ikke følges, kan de tekniske reglene i utgangspunktet ikke anvendes eller påberopes overfor borgerne (privatpersoner, bedrifter, organisasjoner mv.). Det samme gjelder dersom tekniske regler vedtas før stillstandsperioden er utløpt. Tekniske regler som ikke er meldt til ESA må stadfestes etter en prosedyre som er fastsatt i loven før de kan anvendes eller påberopes. Dette bygger på rettspraksis fra EF-domstolen.

2 Bakgrunnen for lovforslaget

2.1 Behovet for regulering

Norge har fulgt prosedyrene for informasjonsutveksling om tekniske regler siden 1990 i henhold til EF/EFTA-avtale av 1989. Direktiv 83/189/EØF, som nå er erstattet av 98/34-direktivet, ble innlemmet i EØS-avtalen ved ikrafttreddelsen. Direktivet ble ansett å inneholde bestemmelser som kun regulerte forholdet mellom EØS-statenes myndigheter og de internasjonale organer for EØS-samarbeidet. Norske myndigheter fant det derfor ikke nødvendig å gjennomføre direktivets bestemmelser ved lov eller forskrift, da et lands folkerettslige forpliktelser i henhold til slike direktivbestemmelser gjelder fullt ut uavhengig av nasjonal gjennomføringslovgivning.¹ Direktiv 83/189/EØF ble endret ved direktiv 94/10/EF. Departementer og etater har blitt informert om dette endringsdirektivet og senere endringsdirektiver ved rundskriv.²

EF-domstolen³ har senere fastslått at dersom en medlemsstat ikke har overholdt prosedyrekravene i 98/34-direktivet kan dette påberopes overfor en nasjonal domstol. Tekniske regler som ikke er meldt i henhold til direktivets krav, kan i utgangspunktet ikke anvendes eller påberopes. EF-domstolens praksis om rettsvirkninger av manglende oppfyllelse av meldingsplikten er nærmere beskrevet i kapittel 4.4 nedenfor.

For å sikre at 98/34-direktivets bestemmelser skal kunne håndheves nasjonalt og gi borgerne mulighet til å påberope seg direktivets bestemmelser, besluttet Nærings- og handelsdepartementet høsten 2001, blant annet etter diskusjon med ESA og på bakgrunn av EF-domstolens praksis, å foreslå å gjennomføre 98/34-direktivet ved lov.

2.2 Høringen

Nærings- og handelsdepartementet sendte forslag til lov om europeisk meldeplikt for tekniske regler på høring 8. juli 2003 med høringsfrist 3. oktober 2003. Høringen ble sendt til følgende institusjoner og organisasjoner (alle departementene ble bedt om å forelegge høringsnotatet for sine respektive underliggende etater):

Departementene

Kommunene

Fylkene

Den norske advokatforening

Den norske dommerforening

Euro Info sentrene

Finansnærings Hovedorganisasjon

Handels- og servicenærings Hovedorganisasjon

Kommunenes sentralforbund

Landsorganisasjonen i Norge

Lovdata

Norges Eksportråd

Norges Juristforbund

Norges Standardiseringsforbund

Norsk Elektroteknisk Komité

Næringslivets Hovedorganisasjon

Regjeringsadvokaten

Universitetet i Bergen

Universitetet i Oslo

Universitetet i Tromsø

Kommerskollegium, Sverige

Ervervs- og boligstyrelsen, Danmark

Handels- och industriministeriet, Finland

Utanrikisraduneyti, Island

Av høringsinstansene har 33 svart, hvorav 22 har avgitt realitetsuttalelse. Sistnevnte er:

Arbeids- og administrasjonsdepartementet

Fiskeridepartementet

Finansdepartementet

Helsedepartementet

Justis- og politidepartementet

Kommunal- og regionaldepartementet

Landbruksdepartementet

Miljøverndepartementet

Olje- og energidepartementet

Samferdselsdepartementet

Utenriksdepartementet

¹ ESA ble i brev 4. mars 1994 informert om dette.

² Brev 9. juni 1995 om gjennomføring av direktiv 94/10/EF. ESA ble 26. juli 1995 informert om at endringsdirektivet (94/10/EF) i Norge var gjennomført ved rundskriv og brev 27. april 2001 om gjennomføring av direktiv 98/48/EF som endret direktiv 98/34/EF.

³ Sak C-194/94 (CIA Security International SA vs. Signalson SA Securitel SPRL) og sak C-443/98 (Unilever Italia SpA vs. Central Food SpA)

Nannestad kommune
Den norske advokatforening
Finansnæringens Hovedorganisasjon
Kommerskollegium, Sverige
Konkurransetilsynet
Lovdata

Luftfartstilsynet
Norges Standardiseringsforbund
Norsk vann- og avløpsverkforening
Riksarkivaren
Vegdirektoratet

3 Relevante henvisninger

Nedenfor følger en oversikt over hvilke bestemmelser som ligger til grunn for lovforslaget. Dessuten vises det til Kommisjonens hjemmesider på Internett med informasjon om 98/34-proseduren. Der finner man en database med forslag til tekniske regler fra EU- og EFTA-statene og fortolkninger, rettspraksis mv. knyttet til 98/34-direktivet. ESA har også informasjonssider på Internett om notifikasjonsprosedyren, med egen database for EØS/EFTA-meldinger.

- Europaparlaments- og rådsdirektiv 98/34/EF av 22. juni 1998 om en informasjonsprosedyre for standarder og tekniske forskrifter, <http://decentius.hit.uib.no:udbase/documents?file=398L0034>

- Europaparlaments- og rådsdirektiv 98/48/EF av 20. juli 1998 om endring av direktiv 98/34/EF om en informasjonsprosedyre for standarder og tekniske forskrifter, <http://decentius.hit.uib.no:udbase/documents?file=398L0048>

Direktivet utvider meldeplikt mv. til forslag til regler for informasjonssamfunnstjenester.

- EØS-komiteens beslutning nr. 146/1999 av 5. november 1999 om endring av EØS-avtalens vedlegg II (Tekniske forskrifter, standarder, prøving og sertifisering). Beslutningen innlemmer 98/34-direktivet i EØS-avtalen. EØS-komiteens beslutninger er blant annet å finne på internettssidene til Lovdata. Dokumentet kan også søke på følgende link: <http://secretariat.efta.int/Web/EuropeanEconomicArea/EEAAgreement/adoptedJCDecisions>

- EØS-komiteens beslutning nr. 16/2001 av 28. februar 2001 om endring av EØS-avtalens vedlegg II (Tekniske forskrifter, standarder, prøving og sertifisering). Beslutningen innlemmer direktiv 98/48/EF i EØS-avtalen. EØS-komiteens beslutninger er blant annet å finne på internettssidene til Lovdata. Dokumentet kan også søke på følgende link: <http://secretariat.efta.int/Web/EuropeanEconomicArea/EEAAgreement/adoptedJCDecisions>

- Revidert Konvensjon om opprettelse av Det europeiske frihandelsforbund (EFTA) av 21. juni 2001, vedlegg H. Konvensjonen inneholder bestemmelser om at medlemsstatene (Island, Liechtenstein, Norge og Sveits) skal informere hverandre om forslag til tekniske regler. Vedlegg H utvider informasjonsprosedyren under EFTA-konvensjonen av 1960 til også å gjelde lover og forskrifter som får anvendelse på informasjonssamfunnstjenester. EFTA-konvensjonen trådte i kraft 1. juli 2002, og finnes bl.a. på hjemmesidene til EFTA, se <http://secretariat.efta.int/Web/EFTAConvention/EFTAConventionTexts>

- Kommisjonens hjemmesider vedrørende 98/34-proseduren: <http://europa.eu.int/comm/enterprise/tris/>

- ESAs hjemmesider om EØS/EFTA-meldinger: <http://www.eftasurv.int/fieldsofwork/fieldgoods/tbt/dtr>

4 Direktiv 98/34/EF om informasjonsprosedyre for standarder og tekniske forskrifter samt regler for informasjonssamfunnstjenester

4.1 Innledning

Direktiv 83/189/EØF trådte i kraft 1. april 1984 og innførte en plikt for alle EU-stater til å sende forslag til tekniske regler til Kommisjonen før de ble vedtatt nasjonalt. Direktivet avløste en avtale fra 1969. Direktiv 83/189/EØF og endringsdirektivene 88/182 og 94/10 er blitt erstattet med 98/34-direktivet, endret ved direktiv 98/48/EF. Direktivets navn er i dag «Europaparlaments- og rådsdirektiv om en informasjonsprosedyre for standarder og tekniske forskrifter samt regler for informasjonssamfunnstjenester». Både direktiv 83/189/EØF og 98/34-direktivet er EØS-relevante. Formålet med 98/34-direktivet er å forhindre at det oppstår ulovlige hindringer for den frie bevegelsen av varer eller hindringer for den frie bevegelsen av eller etableringsadgangen for informasjonssamfunnstjenester på det indre marked. Gjennom informasjonsprosedyren vil Kommisjonen, ESA, EØS-statene og Sveits bli orientert om og få mulighet til å komme med kommentarer eller utførlige uttalelser til planlagte tekniske regler. Videre skal Kommisjonen/ESA og nasjonale og europeiske standardiseringsorganer underrettes dersom et nasjonalt standardiseringsorgan beslutter å vedta eller endre en standard.

Informasjonsprosedyren i henhold til 98/34-direktivet omfatter ikke nasjonale tekniske regler som kun gjennomfører harmonisert EØS-regelverk. Når statene vedtar felles regler gjennom harmoniserte direktiver, fjernes ulikheter i nasjonale regelverk, og dermed i prinsippet også tekniske handelshindringer. Det er ved gjennomføringen av bindende fellesskapsrettsakter dermed ikke behov for en informasjonsprosedyre for forslag til tekniske regler. Dessuten kontrollerer Kommisjonen/ESA statenes implementeringer i etterkant.

Informasjonsprosedyren etter 98/34-direktivet omfatter både standarder og tekniske regler. Nedenfor beskrives informasjonsprosedyren for henholdsvis forslag til standarder og forslag til tekniske regler.

4.2 Informasjonsprosedyre for nasjonale standarder

En standard defineres i henhold til artikkel 1 nr. 6 i 98/34-direktivet som en teknisk spesifisering som er godkjent av et anerkjent standardiseringsorgan for gjentatt anvendelse og som er offentlig tilgjengelig. Enklere sagt er en standard et dokument som gir felles retningslinjer for hvilke krav som skal settes til et produkt (vare eller tjeneste) eller en arbeidsprosess. Eksempelvis kan standarder beskrive hvordan produkter bør fremstilles. I motsetning til hva som gjelder for en teknisk regel er det frivillig om man vil følge en standard.¹ En standard kan falle inn under en av tre kategorier; internasjonal, europeisk eller nasjonal standard, avhengig av hva slags type standardiseringsorgan som har vedtatt standarden.

Bestemmelser om standarder fremgår av artiklene 2 til 7 i 98/34-direktivet. Det er i tillegg utarbeidet kontrakter med generelle retningslinjer for samarbeidet mellom henholdsvis Kommisjonen og EFTA-sekretariatet og de europeiske standardiseringsorganene CEN og CENELEC (se nedenfor) for å sikre teknisk gjennomføring av 98/34-prosedyren med hensyn til standarder. De europeiske standardiseringsorganene har videre interne notifikasjonsprosedyrer overfor sine medlemmer for å oppfylle forpliktelsene på europeisk nivå.

98/34-direktivet forplikter nasjonale standardiseringsorganer til å underrette Kommisjonen, de andre lands standardiseringsorganer og de europeiske standardiseringsorganene dersom de har besluttet å sette i gang et nytt standardiseringsprosjekt eller en revisjon/endring av en eksisterende standard (*informasjonsplikt*). Informasjonsplikten gjelder ikke dersom det dreier seg om en standard som er identisk med en internasjonal eller europeisk standard.

I Norge er det tre standardiseringsorganer som i henhold til EØS-avtalen vedlegg II kapittel XIX nr. 1 bokstav f, jf. EØS-komiteens beslutning nr. 146/

¹ Dersom en standard gjennomføres i lov eller forskrift slik at den blir obligatorisk å følge, vil det ikke lenger dreie seg om en standard men en teknisk regel, jf. merknad til lovforslaget § 3 nummer 1 bokstav a.

1999, er å regne som nasjonale standardiseringsorganer. Dette er Standard Norge², NEK (Norsk Elektroteknisk Komité) og PT (Post- og teletilsynet). Disse tre norske standardiseringsorganene er medlemmer i henholdsvis CEN (European Committee for Standardization), CENELEC (European Committee for Electrotechnical Standardization) og ETSI (European Telecommunications Standards Institute). Som medlemmer av disse europeiske standardiseringsorganene er nasjonale standardiseringsorganer forpliktet til å implementere alle europeiske standarder og fastsette dem som nasjonale standarder.

De tre nevnte europeiske standardiseringsorganene er opplistet i vedlegg I til 98/34-direktivet, og er dermed rettslig anerkjent av EU. CEN dekker alle fagområder bortsett fra det elektrotekniske området og telekommunikasjonsområdet, hvor henholdsvis CENELEC og ETSI har ansvaret. Eksempler på områder CEN dekker, er maskiner, bygg og anlegg og teknologi.

Informasjonsprosedyren gjennomføres ved at nasjonale standardiseringsorganer som er medlem i CEN og CENELEC sender opplysninger om at de har besluttet å fastsette eller endre en standard til nevnte standardiseringsorganers sekretariat. Innsendte opplysninger samles i et register og videreformidles til samtlige medlemmer av CEN og CENELEC og til Kommisjonen/ESA med henblikk på eventuelle kommentarer. Grunnen til at ETSI ikke er innlemmet i denne prosedyren, er at det ikke gjøres noe nasjonalt standardiseringsarbeid på teleområdet. I Norge skjer det også svært lite standardiseringsarbeid på det elektrotekniske området, så dette betyr at det i realiteten kun er Standard Norge som via CEN sender melding om norske forslag til standarder.

Alle forslag til standarder, både europeiske og nasjonale, skal gjøres tilgjengelige på nasjonalt plan, slik at næringsdrivende og andre interesserte kan kommentere forslagene og eventuelt delta i arbeidet med å utarbeide standardene. I Norge annonserer Standard Norge på sine hjemmesider alle standardiseringsprosjekter og nye standarder som faller inn under CEN-området, mens NEK legger ut informasjon om nye standarder på elektroområdet. Oversikt over standarder på teleområdet finnes på hjemmesiden til ETSI.

Det følger også av 98/34-direktivet at nasjonale standardiseringsorganer ikke må treffe tiltak som

kan skade den planlagte harmoniseringen, dersom det er besluttet at det skal utarbeides en europeisk standard på et område. Utarbeidelse av europeiske standarder skjer bl.a. ved at Kommisjonen/EFTA-sekretariatet formelt anmoder de europeiske standardiseringsorganisasjonene om å utarbeide bestemte standarder ved å utstede et mandat. Dersom mandatet blir akseptert, følger det av artikkel 7 i direktivet at nasjonale standardiseringsorganer ikke kan utarbeide en ny standard eller endre en eksisterende standard på det aktuelle området (*stillstandsplikt*). Nærmere bestemmelser om stillstandsplikten følger av standardiseringsorganenes interne regler.

En informasjonsprosedyre for standarder er som nevnt ikke regulert i lovforslaget, men det er tatt inn en forskriftshjemmel i lovforslaget § 15.

4.3 Informasjonsprosedyre for tekniske regler

En teknisk regel («teknisk forskrift») defineres i 98/34-direktivet artikkel 1 nr. 11.

98/34-direktivet stiller følgende prosedyrekrav i forbindelse med tekniske regler (når det gjelder den tilpassede informasjonsprosedyren for EFTA-statene, er denne bl.a. beskrevet som kommentar til § 6):

Medlemsstatene skal sende over alle forslag til tekniske regler til Kommisjonen, og Kommisjonen skal umiddelbart underrette de øvrige medlemsstatene om disse forslagene. Det er ikke nødvendig å sende over slikt forslag dersom forslaget bare er en uavkortet gjengivelse av en internasjonal eller europeisk standard – en henvisning til standarden er tilstrekkelig (artikkel 8).

Medlemsstatene skal utsette vedtakelsen av forslag til tekniske regler i 3 måneder etter at Kommisjonen har mottatt forslaget. Dersom Kommisjonen eller en EU-stat innen tre månedersperioden fremmer en utførlig uttalelse om at det planlagte tiltaket kan skape hindringer for den frie bevegeligheten for varer eller tjenester, skal vedtakelsen av forslag til teknisk regel utsettes ytterligere 3 måneder (for tjenester forlenges fristen kun en måned). Mottakerstaten skal informere Kommisjonen om hvordan den har til hensikt å følge opp uttalelsen. Dersom mottakerstaten ikke endrer de tekniske reglene i tråd med Kommisjonens utførlige uttalelse, vil Kommisjonen kunne reise traktatbruddssøksmål mot vedkommende EU-stat på grunnlag av påstand om krenkelse av Roma-traktaten. Hvis Kommisjonen akter å fremme et forslag, eller allerede har

² Standard Norge ble stiftet 24. juni 2003, og samler Norsk Allmennstandardisering (NAS), Norges Byggstandardiseringsråd (NBR), Norges Standardiseringsforbund (NSF) og Norsk Teknologisenter (NTS) til en organisasjon.

fremmet et forslag til en rettsakt på det området de nasjonale tekniske reglene regulerer, kan notifiserende medlemsstat bli forpliktet til å utsette vedtakelse av forslaget i inntil 18 måneder (artikkel 9).

Kommisjonen og EU-statene kan i stedet for en utførlig uttalelse gi kommentarer til meldte forslag til tekniske regler. Slike kommentarer skal det så langt det er mulig tas hensyn til, jf. artikkel 8 nr. 2, men de forlenger ikke stillstandsperioden.

Ifølge artikkel 8 nr. 1 sjette ledd kan utførlige uttalelser og kommentarer bare berøre de aspekter som eventuelt utgjør en handelshindring eller, med hensyn til regler som gjelder informasjonssamfunnstjenester, en hindring for fri bevegelighet for tjenester eller etableringsadgang for tjenesteytere, og ikke tiltakets skattemessige eller finansielle sider.

Bestemmelsene i artikkel 8 og 9 om oversendelse av forslag til tekniske regler samt utsettelse av vedtakelse av forslaget gjelder ikke medlemsstatenes lover eller forskrifter som oppfyller bindende fellesskapsrettsakter som fører til vedtakelse av tekniske spesifikasjoner, oppfyller forpliktelser som følger av internasjonal avtale, begrenser seg til å fullbyrde en dom avsagt av EF-domstolen mv. (artikkel 10).

Det er opprettet en fast komité hvor bl.a. uenigheter mellom medlemsstatene i forbindelse med nye tekniske direktiver eller standarder kan diskuteres (artiklene 5 og 6), se kapittel 7 nedenfor for nærmere beskrivelse av denne komiteen.

4.4 Rettsvirkninger av manglende melding av tekniske regler

98/34-direktivet stiller krav om at forslag til tekniske regler skal meldes, og inneholder bestemmelser om stillstandsplikt mv. Det fremgår ikke av direktivet hvilke konsekvenser brudd på disse bestemmelsene får. Rettsvirkningene av manglende melding av tekniske regler og manglende etterlevelse av stillstandsplikten er imidlertid fastslått og utviklet gjennom flere avgjørelser av EF-domstolen³.

Som et utgangspunkt kan det sies at en teknisk regel som ikke er blitt meldt i henhold til direktivet ikke vil kunne anvendes av nasjonale myndigheter eller domstoler.

Dette prinsippet ble første gang fastslått i sak C-194/94 (CIA Security International SA vs. Signal-

son SA og Securitel SPRL) der EF-domstolen uttalte at

«[b]estemmelsene i artikkel 8 og 9 i direktiv 83/189, som ændret ved direktiv 88/182, skal fortolkes således, at borgerne kan påberåbe sig dem for en national ret, og at det påhviler denne at afslå at anvende en national teknisk forskrift, der ikke er blevet meddelt i overensstemmelse med direktivet.»

EF-domstolen har ved en senere avgjørelse begrenset rekkevidden av prinsippet fastslått i CIA Security International, ved å uttale at det ikke er slik at enhver manglende overholdelse av meldeplikten vil medføre at all anvendelse av et produkt som er i samsvar med en ikke-meldt teknisk regel, blir ulovlig. I sak C-226/97 (Lemmens) hadde nederlandske myndigheter ikke meldt tekniske regler om alkometre. Bevis ervervet ved bruk av disse alkometrene kunne likevel benyttes overfor en siktet i en sak om promillekjøring. Begrunnelsen var at anvendelsen av de tekniske reglene i dette tilfellet ikke skapte noen handelshindre som kunne ha vært forhindret dersom man hadde fulgt informasjonsprosedyren. I dommen uttales bl.a. følgende (premiss 35):

«Det bemærkes, at en manglende meddelelse af tekniske forskrifter, som udgør en procedurermangel ved deres vedtagelse, gør disse uanvendelige, for så vidt de hindrer brugen eller forhandlingen af et produkt, der ikke er i overensstemmelse med disse forskrifter, men den medfører derimod ikke, at alle anvendelser af et produkt, som er i overensstemmelse med de ikke meddelte forskrifter, bliver ulovlige.»

I sak C-279/94 (Kommisjonen vs. Italia) preserte EF-domstolen at stillstandspliktens omfang ikke alltid omfatter alle de bestemmelser som er blitt meldt inn. Selv om en hel lov eller forskrift er meldt inn, er det kun de tekniske reglene i loven eller forskriften som er omfattet av stillstandsplikten.

Sak C-443/98 (Unilever Italia SpA vs. Central Food SpA) bygger på C-194/94 (CIA Security International SA). EF-domstolen fastslår at manglende overholdelse av stillstandsplikten vil være å anse som manglende overholdelse av meldeplikten, og at også manglende overholdelse av stillstandsplikten vil føre til at de aktuelle tekniske reglene blir uanvendelige. I dommen uttaler EF-domstolen bl.a. følgende:

«det påhviler en national ret under behandlingen af en borgerlig sag mellem private vedrørende kontraktlige rettigheder og forpligtelser at afslå at anvende en national teknisk forskrift, der er vedtaget i en periode, hvor vedtagelsen er udsat, således som fastsat i artikkel 9 i Rådets direktiv 83/189/EØF.»

³ For å få en fullstendig oversikt over EF-domstolens praksis knyttet til 98/34-direktivet, vises det til Kommisjonens hjemmesider: <http://europa.eu.int/comm/enterprise/tris/caselaw/indexen.htm>

Det er verdt å merke seg at EF-domstolen i denne saken også uttaler at prinsippet om uanvendelighet skal gjelde mellom private, for eksempel i for-

bindelse med kontrakter som viser til unotifiserte tekniske regler som stiller krav til produkter.

5 EØS-avtalen og EFTA-konvensjonen

Norske myndigheters plikt til å melde forslag til tekniske regler følger av EØS-avtalen.

98/34-direktivet er tilpasset ved EØS-komiteens beslutninger nr. 146/1999 og nr. 16/2001. EØS-tilpasningene omhandler bl.a. stillstandspliktkravene.

Det eksisterer i tillegg en notifikasjonsordning under «Revidert Konvensjon om opprettelse av Det europeiske frihandelsforbund av 21. juni 2001 (EFTA-konvensjonen vedlegg H)», som innebærer at

meldeplikten også gjelder overfor Sveits. Vedlegg H i EFTA konvensjonen er sammenfallende med den konsoliderte versjonen av direktiv 98/34 med unntak for informasjonsprosedyren for standarder. Dette medfører at ESA i tillegg til å videresende meldinger om forslag til regler og eventuelle kommentarer eller utførlige uttalelser, til de øvrige EØS-statene og Kommisjonen, også sender dem til Sveits.

6 Lovgivningen i de andre nordiske landene

6.1 Sverige

98/34-direktivet er i Sverige gjennomført ved «förrordning (1994:2029) om tekniska regler» og Kommerskollegiums verkställighetsföreskrifter (KFS 1999:1, KK:1). Direktivet er med andre ord implementert i Sverige via en forskrift.

I Sverige er Kommerskollegium utpekt som kontaktpunkt for gjennomføring av direktivets bestemmelser, hvilket betyr at det er Kommerskollegium som bl.a. skal ta imot og videresende forslag til tekniske regler til og fra Kommisjonen.

6.2 Danmark

«Bekendtgørelse om EU's informationsprocedure for tekniske standarder og forskrifter samt forskrifter for informasjonssamfundets tjenester» (bekendtgørelse nr. 190 av 20. mars 2001) gjennomfører 98/34-direktivet i dansk rett. «Bekendtgørelse» har samme rang som en norsk forskrift.

Informasjonsprosedyren hva gjelder tekniske regler administreres av Erhvervs- og boligstyrel-

sen. Direktivets bestemmelser om standardisering ivaretas av Dansk Standard og Telestyrelsen.

6.3 Finland

98/34-direktivet er i Finland gjennomført ved «Statsrådets beslut om informationsförfarandet i fråga om tekniska föreskrifter» av 15. juli 1999. «Statsrådets beslut» tilsvarer en norsk forskrift.

Handels- och industriministeriet er ansvarlig for å ta imot og videresende forslag til teknisk regelverk til og fra Kommisjonen.

6.4 Island

98/34-direktivet er på Island gjennomført ved «Lög um skipti á upplýsning um tæknilegar um vörur og fjarþjónustu» av 19. mai 2000 (uoffisiell oversettelse: Lov om utveksling av opplysninger om tekniske regler om varer og informasjonssamfunnstjenester). Löggildingarstofa, som ligger under Næringsdepartementet, er ansvarlig myndighet for administrasjon av informasjonsprosedyren på Island.

7 «98/34-komiteen»

Med hjemmel i artikkel 5 i 98/34-direktivet er det opprettet en fast komité som skal bestå av representanter fra alle medlemsstatene. Formannen skal være en representant fra Kommisjonen. Norge er representert i denne komiteen ved Nærings- og handelsdepartementet.

Komiteen fungerer både som rådgivende organ for Kommisjonen i forbindelse med 98/34-direktivet og som diskusjonsforum for medlemslandene om problemer i forbindelse med gjennomføring av direktivets bestemmelser. Av artikkel 6 fremgår nærmere prosedyrer for 98/34-komiteen.

Komiteen uttaler seg bl.a. om forslag til standardiseringsmandat som Kommisjonen planlegger å gi CEN, CENELEC eller ETSI. På denne måten får Kommisjonen kommentarer fra medlemsstatene om hvorvidt det er relevant og hensiktsmessig å starte et standardiseringsarbeid på europeisk nivå. Komiteen godkjenner så standardiseringsmandate-

ne. I denne sammenheng settes også forskjellige «formal objections» til europeiske standarder på dagsorden. Dette vil si at et land innleverer en formell innvending eller protest mot en angitt europeisk standard eller deler av denne.

To ganger i året inviteres også representanter for de europeiske standardiseringsorganene CEN, CENELEC og ETSI, samt de nasjonale standardiseringsorganene som er medlemmer av de nevnte europeiske organ (for Norges del som tidligere nevnt Standard Norge, Norsk Elektroteknisk Komité og Post- og teletilsynet). 98/34-komiteen omtales i disse tilfellene som den utvidede komité. I den utvidede komiteen legger de europeiske standardiseringsorganene frem rapporter om status med hensyn til det europeiske standardiseringsarbeidet, samt en redegjørelse for hvordan informasjonsprosedyren for standarder overholdes.

8 Definisjoner

8.1 Generelt

Definisjonene som brukes i loven er i hovedsak en bearbeidelse av definisjonene i 98/34-direktivet. Definisjonene kan iblant oppfattes som tunge og svært teknisk detaljerte, men det er viktig at definisjonene tilsvarer definisjonene i 98/34-direktivet for å unngå forskjeller i meningsinnholdet.

8.2 Begrepet «tekniske regler»

8.2.1 98/34-direktivet

I 98/34-direktivet er begrepet «teknisk forskrift» (jf. lovforslagets «teknisk regel») definert på følgende måte, jf. artikkel 1 nr. 11:

«teknisk spesifisering eller et annet krav eller en regel som gjelder tjenester, herunder de relevante administrative bestemmelser som det er påbudt å overholde, rettslig eller faktisk, ved markedsføring, tjenesteyting, etableringen av en tjenesteyter eller bruk i en medlemsstat eller i en større del av denne stat, samt medlemsstatenes lover og forskrifter om forbud mot produksjon, import, markedsføring eller bruk av et produkt, eller forbud mot yting eller bruk av en tjeneste eller mot etablering som tjenesteyter, med forbehold for bestemmelsene i artikkel 10.»

Definisjonen av begrepet teknisk regel gir opplysninger om hvilke typer dokumenter og tekster som skal meldes etter informasjonsprosedyren. Det dreier seg dels om *tekniske spesifikasjoner eller andre krav til produkter eller regler om informasjonssamfunnstjenester, herunder administrative bestemmelser*, dels om *lover og forskrifter* som forbyr nærmere bestemte aktiviteter som produksjon og import av varer eller forbud mot yting av en tjeneste.

98/34-direktivet stiller krav om at tekniske spesifikasjoner eller andre krav til produkter eller regler om informasjonssamfunnstjenester skal gjelde i hele eller i en større del av en medlemsstat. I tillegg må ytterligere to vilkår være oppfylt for at det vil være snakk om en «teknisk regel». For det første skal de tekniske spesifikasjonene mv. være *påbudt å overholde (ufravikelige)*. Dette vilkåret utgjør den

vesentligste forskjellen mellom tekniske regler og tekniske standarder, ved at tekniske standarder utarbeides av private aktører og det er frivillig om man vil anvende en standard eller ikke. For det andre må de *ha innflytelse på* markedsføringen eller bruken av det aktuelle produktet.

Tekniske spesifikasjoner mv. kan gjøres ufravikelige på to måter; rettslig (gjennom rettsregler gitt av offentlige myndigheter) eller faktisk (der offentlige myndigheter oppfordrer til overholdelse eller der en ytelse fra myndighetene betinges av overholdelse av nærmere angitte tekniske spesifikasjoner). Faktisk ufravikelighet omfattes fordi en oppfordring fra myndighetene, på samme måte som en rettslig regulering, vil kunne påvirke den frie bevegelsen for varer eller tjenester.

I 98/34-direktivet artikkel 1 nr. 11 annet ledd gis det tre eksempler på regler det er faktisk påbudt å overholde:

- en medlemsstats lover eller forskrifter som enten henviser til tekniske spesifikasjoner eller andre krav eller regler som gjelder tjenester, eller til fagkodekser eller kodekser for god praksis, som igjen henviser til tekniske spesifikasjoner eller andre krav eller til regler som gjelder tjenester, og overholdelse av disse antas å sikre samsvar med de krav som er fastsatt i nevnte lover eller forskrifter,
- frivillige avtaler der de offentlige myndigheter er avtalepart, og som i allmennhetens interesse tar sikte på å overholde tekniske spesifikasjoner eller andre krav eller regler som gjelder tjenester, bortsett fra anbudsgrunnlag ved offentlige innkjøp,
- tekniske spesifikasjoner eller andre krav eller regler som gjelder tjenester, som er knyttet til skattemessige eller finansielle tiltak som påvirker forbruket av produkter eller tjenester ved å oppmuntre til overholdelse av disse tekniske spesifikasjonene eller andre krav eller regler som gjelder tjenester; tekniske spesifikasjoner eller krav eller regler som gjelder tjenester knyttet til nasjonale trygdesystemer, er ikke omfattet.

De lover og forskrifter det vises til i første strekpunkt, er regelverk som henviser til tekniske spesi-

fikasjoner eller andre krav eller regler om informasjonssamfunnstjenester fastsatt av andre enn myndighetene (f.eks. standardiseringsorganer) og som i seg selv ikke er obligatoriske (f.eks. standarder).

Annet strekpunkt dreier seg om avtaler inngått på initiativ fra private aktører, ofte med det formål å begrense forurensning eller fremme bruk av viktige stoffer i matproduksjon. For eksempel har en avtale om tilsetning av vitaminer i matfett inngått mellom en sammenslutning av nederlandske margarinprodusenter og Helsedepartementet i Nederland blitt ansett å være en slik frivillig avtale. Disse avtalene blir først faktisk ufravikelige, og dermed omfattet av informasjonsprosedyren, fra det tidspunkt de underskrives av offentlige myndigheter.

Det tredje strekpunktet relaterer seg til skattemessige eller finansielle tiltak fra offentlige myndigheter som har et annet formål enn hva som er vanlig ved skattelovgivningen. Slike tiltak kan brukes som redskap for å gjennomføre nasjonal miljø- eller forbrukerpolitikk, ved at det tas sikte på å påvirke adferd i forhold til spesielle produkter. Et eksempel kan være tilskudd fra myndighetene til kjøp av miljøvennlige ovner.

I tillegg til de tekniske spesifikasjonene mv. som nevnt ovenfor, er også regler som forbyr produksjon, import, markedsføring eller bruk av et produkt å regne som tekniske regler. Det samme gjelder regler som forbyr ytelse eller bruk av en informasjonstjeneste eller etablering av tjenesteyter.

8.2.2 Høringsnotatet

I høringsnotatet foreslo departementet å erstatte 98/34-direktivets begrep «teknisk forskrift» med begrepet «tekniske regler». I den engelske utgaven av 98/34-direktivet benyttes «technical regulation». Begrepet «tekniske regler» er etter departementets oppfatning et mer dekkende uttrykk i forhold til norsk regelverksterminologi.

For å lette forståelsen av begrepet «tekniske regler» ble det i høringsnotatet vist til eksempler på hva som skal regnes som tekniske regler og som dermed skal meldes. Flere av eksemplene er hentet fra saker som har vært oppe for EF-domstolen:¹

- Detaljerte bestemmelser som stiller krav om prøving av produktets kvalitet og funksjon.
- Merking som har til formål å opplyse om et produkts miljøvirkning.

- Regler som fastsetter grenseverdier for konsentrasjon av et stoff i miljøet (luft, vann mv.) forutsatt at det kan påvises å ha en virkning på produktet.
- Regler om forbud mot bruk eller markedsføring. Dette gjelder også tiltak vedrørende produksjonsbetingelser som påvirker markedsføringen av produktet.
- Utvidelse av anvendelsesområdet for en teknisk regel til å gjelde andre produkter.
- Regler som åpner for unntak fra gjeldende tekniske regler eller oppstiller alternative tekniske spesifikasjoner.

I høringsnotatet ble det videre vist til eksempler på tekniske regler som faller utenfor meldeplikten til ESA. Unntak fremgår av lovforslaget § 2. Dessuten er det fastslått gjennom rettspraksis at man ikke trenger å melde bl.a.:²

- Regler som uten å tilføre nye eller supplerende spesifikasjoner gjengir eller erstatter eksisterende tekniske regler så sant disse reglene tidligere er blitt meldt til ESA.
- Nasjonale regler vedrørende åpningstider.
- Bestemmelser som gjør markedsføring av en vare i EØS betinget av bruk av et eller flere språk med hensyn til de opplysninger som skal stå på etiketten, bruksanvisningen eller garanti-beviset.

Høringsnotatet belyste også et par grensesituasjoner i forhold til hvorvidt en bestemmelse skal betegnes som en teknisk regel eller ikke, for eksempel:³

- Bestemmelser som kun angår konstruksjonen av en bygning er ikke en teknisk regel i direktivets forstand, såfremt den ikke har noen påvirkning på produktet. En bestemmelse som fastsetter minimumstykkelser for bærevegger i et bygg, er f.eks. ikke en teknisk regel. Men stilles det derimot også krav om hvilke produkter som må brukes i en slik vegg, står man overfor en teknisk regel.
- Bestemmelser som kun angår beskyttelse av arbeidstakere er ikke tekniske regler. Man kan således f.eks. stille krav om at visse apparater kun kan brukes av kvalifiserte arbeidstakere. Dersom det samtidig stilles særlige krav til verneutstyret, er man innenfor 98/34-direktivets anvendelsesområde.

¹ Disse eksemplene er tatt fra «Direktiv 98/34/EF – Notifikasjonsprosedure 83/189 – Arbejdsdokument – Domstolens retspraksis og praksis i Kommissionens tjenestegrene». Dokument finnes på Kommisjonens hjemmeside, jf. kapittel 3.

² Se fotnote 1

³ Se fotnote 1

8.2.3 Høringsinstansenes syn

Ingen av høringsinstansene hadde noen kommentar til bruken av begrepet tekniske regler, men flere uttalte at bl.a. rekkevidden av begrepet var uklart. Departementet har i merknadene til lovforslaget § 3 nummer 1 bokstav a foretatt presiseringer og forklaringer av begrepet. Det vises også til lovforslaget § 2 som begrenser lovens virkeområde til å gjelde tekniske regler gitt av statlige forvaltningsorganer, se og kapittel 9.2 nedenfor.

8.3 Produkter – forholdet til landbruks- og fiskerisektoren

8.3.1 Høringsnotat

98/34-direktivet omfatter melding av utkast til tekniske regler knyttet til alle industriprodukter og landbruksprodukter, herunder fiskerivarer. I høringsnotatet ble det foreslått at den norske loven skal gjelde for det samme produktområdet som direktivet. Det ble gitt følgende begrunnelse for forslaget:

«Det er ikke alle typer produkter som omfattes av EØS-avtalen, se artikkel 8 nr. 3 bokstav a og b som fastsetter at avtalen bare gjelder for varer som «hører inn under kapittel 25 til 97 i det harmoniserte system for beskrivelse og koding av varer, med unntak for varer oppført i protokoll 2», samt «varer oppført i protokoll 3». Dette betyr at avtalen i prinsippet omfatter de fleste typer industriprodukter og bearbeidede landbruksprodukter. Særskilte bestemmelser for landbruks- og fiskerivarer finnes i EØS-avtalen artiklene 17 til 20, jf. blant annet protokoll 9 om handel med fisk og andre produkter fra havet.

Det fremgår av EØS-avtalen artikkel 23 at særskilte bestemmelser og ordninger er fastlagt i vedlegg II med hensyn til tekniske forskrifter, standarder, prøving og sertifisering. Disse bestemmelsene får anvendelse på alle varer, med mindre annet er særskilt angitt. Dette betyr at produktbegrensningen i artikkel 8 nr. 3 ikke gjelder i forhold til disse bestemmelsene.⁴ 98/34-direktivet hører inn under vedlegg II til EØS-avtalen, og dette er bakgrunnen for at lovforslaget omfatter meldeplikt for alle typer produkter.»

8.3.2 Høringsinstansenes syn

Når det gjelder forslaget om å la loven omfatte også landbruksprodukter og fiskerivarer i tillegg til industriprodukter, har *Fiskeridepartementet* og *Landbruksdepartementet* gitt fyldige kommentarer.

Fiskeridepartementet er ikke enig i at tekniske regler innen fiskerisektoren skal omfattes av lovforslaget. Det vises til at regelverkfastssettelse innen ressursforvaltningsområdet og fiskerireguleringer ikke omfattes av EØS-avtalen. Fiskeridepartementet viser til St.prp. nr. 100 (1991–92) der det står at EØS-avtalen ikke etablerer en fiskeripolitikk, verken når det gjelder ressursforvaltning, reguleringer og kvoter, eller vedrørende strukturpolitikk eller utøvelse av fisket.

Fiskeridepartementet uttaler videre:

«Vi er ikke omfattet av EUs felles fiskeripolitikk og dette tydeliggjøres i Protokoll 46 til avtalen som fastslår at samarbeidet på fiskerisektoren fremover skal utvikles på en harmonisk, gjensidig fordelaktig basis, hver innen sin fiskeripolitikk. Det vil derfor være uholdbart om man gjennom en notifikasjonsprosedyre skulle gi EØS-landene kompetanse og rett til å kommentere forskrifter innenfor et område som utvilsomt ligger innenfor vår nasjonale autonomi slik Stortinget også har forutsatt ved behandlingen av St.prp. nr. 100 (1991–92).»

Fiskeridepartementet viser videre til at det allerede eksisterer notifikasjonsprosedyrer innenfor fiskeriforvaltningen. Samarbeidet med EU om fiskeri- og ressursforvaltning herunder tekniske regelverk, skjer innen rammen av den bilaterale fiskeriavtalen mellom Norge og EU. Normal notifiseringsfrist innenfor slike bilaterale avtaler er to uker, men en uke i hastetilfeller. Å ha en annen type notifiseringspraksis som innebærer at det går lengre tid fra en regulering utarbeides og til den kan håndheves, vil kunne medføre at reguleringen ikke får den effekt den er tiltenkt når tiltaket haster. Den bilaterale notifiseringsordningen understreker ytterligere at vi her er innenfor et område som ikke reguleres av EØS-avtalen.

Fiskeridepartementet konkluderer med at:

«notifikasjonsprosedyren som omhandlet i 98/34-direktivet ikke har anvendelse overfor teknisk regelverk fastsatt innenfor ressurs- og fiskerireguleringsområdet. Dette området faller utenfor EØS-avtalen og reguleres gjennom våre ulike internasjonale avtaler på området. Gjennom disse er det også fastsatt egne notifikasjonsprosedyrer.

Notifikasjonsprosedyren som her er foreslått i utkast til ny lov om informasjonsprosedyre for forslag til tekniske regler, vil ha meget

⁴ Departementet finner støtte for sitt syn i bl.a. Sven Norberg mfl., «*The European Economic Area – EEA Law: A Commentary on the EEA Agreement*, Stockholm, Sverige, 1993, s. 375 flg. Dette er også ESAs oppfatning av 98/34-direktivets virkeområde.

store og til dels uforutsette konsekvenser for norsk fiskeriforvaltning dersom den legges til grunn overfor regelverkfastsettelse innenfor ressursforvaltningsområdet.»

Når det gjelder lovens virkeområde for teknisk regelverk knyttet til fiskeriprodukter, uttaler Fiskeridepartementet følgende om forholdet mellom artikkel 8 nr. 3 og artikkel 23 siste ledd:

«Bestemmelsen sier som nevnt at bestemmelsene i vedlegg II får anvendelse på alle varer med mindre annet er særskilt angitt. Det er *nettopp* slik at noe annet er angitt på fiskeriområdet. Dette følger av avtalens art 20 som fastslår at regler som får anvendelse for fisk reguleres av Protokoll 9 til avtalen. Her finner vi bestemmelser bl a om markedsordninger, konkurranse-regler, statsstøtte m.m.

Som en parallell kan det også vises til art 21 pkt. 4 i avtalen som omhandler samarbeid i tollsaker. Her sies det eksplisitt at bestemmelsene i denne artikkelen får anvendelse på alle varer *uten hensyn til artikkel 8 nr. 3*. En slik kobling er ikke foretatt i art 23 siste setning og det kan derfor hevdes at *annet er særskilt angitt* både i avtalens artikkel 8 nr. 3 og artikkel 20 jf protokoll 9. Dersom man hadde ment noe annet, er det sannsynlig at man hadde valgt samme løsning i art 23 som den som fremgår av art 21.»

Landbruksdepartementet uttaler i sitt hørings-svar at jordbruksprodukter ikke skal omfattes av lovforslagets virkeområde. Landbruksdepartementet skriver bl.a. følgende:

«Når jordbruksproduktene med få unntak, samt de fleste andre områder i landbrukssektoren er unntatt fra EØS-avtalen, er det Landbruksdepartementets klare oppfatning at dette også må gjelde den generelle politikken og regelverksutformingen for landbrukssektoren. Landbruksdepartementet legger til grunn at man fra norsk side innenfor denne kontekst har grunnlag for å fastsette avgrensingene for unntaket for norsk landbrukspolitikk i artikkel 8 i EØS-avtalen.

Informasjonsplikten i direktiv 98/34/EF på landbruksområdet, vil med grunnlag i det overnevnte bare kunne oppstå for regelverk som gjelder produkter på områder som er eksplisitt tatt inn i EØS-avtalen. På øvrige områder må det være fritt spillerom til å fastsette regelverk, uten at dette forhåndsmeldes til EØS-området.»

Landbruksdepartementet understreker videre den underordnede betydningen en meldeplikt vil ha for regelverk om produkter som faller utenfor EØS-avtalens virkeområde. Departementet uttaler:

«ESA [har] på forespørsel opplyst om at andre land ikke vil ha uttalelsesrett ved notifikasjon av

slikt regelverk (selv om uttalelser likevel forekommer). På disse områdene vil ordningen dermed ha karakter av å være en pro-forma ordning, som kun gir informasjon om planlagt nasjonalt regelverk, men som samtidig forhindrer oss fra å vedta slikt regelverk i tre måneder. Ordningen må dermed karakteriseres som lite hensiktsmessig, da formålet med ordningen nettopp er å sikre andre EØS-land en mulighet til å uttale seg om regelverk som ser ut til å innebære tekniske handelshindringer.»

Landbruksdepartementet oppsummerer slik:

«Lovforlaget må presisere at på områder som faller utenfor EØS-avtalens virkeområde, er det ingen meldingsplikt for utkast til teknisk regelverk. Dette innebærer at bestemmelsen om at regelverk som ikke er forhåndsmeldt blir uanvendelig overfor borgerne, heller ikke gjelder på disse områdene.»

8.3.3 Departementets vurderinger

Regler om direktivets produktomfang hva gjelder fiske- og landbruksområdet kan hensiktsmessig deles i tre kategorier. Dette er regelverk vedrørende fiskeri- og landbruksprodukter som faller utenfor EØS-avtalen, tekniske reguleringsbestemmelser om fiskeriressursforvaltning og tekniske regler med bakgrunn i markeds- og næringshensyn i landbrukssektoren, og til slutt tekniske regler om produkter brukt i de to sektorene som ikke er å anse som reguleringsbestemmelser eller bestemmelser gitt med bakgrunn i markeds- og næringshensyn. Det er kun den siste kategorien som etter landbruksdepartementets og fiskeridepartementets vurdering omfattes av lovforslaget.

Tilpasningsteksten til 98/34-direktivet gjør ikke unntak for fiskeri- og landbruksprodukter utenfor EØS-avtalens virkeområde. ESA har derfor fremholdt at tekniske regler om nevnte produkter ikke kan unntas meldeplikten. Siden produktene ikke omfattes av EØS-avtalen, vil melding av tekniske regler knyttet til slike produkter etter departementets vurdering ikke gi grunnlag for uttalelse, men kun tjene som informasjon til ESA, Kommisjonen og EØS-landene.

Tekniske reguleringsbestemmelser i fiskerisektoren er ofte utformet som krav til utstyr, f.eks. krav til maskevidde for garn eller sorteringsrist i reke-trål. Slike bestemmelser er en integrert del av fiskeriforvaltningspolitikken og det gjelder egne meldingsprosedyrer i bilaterale avtaler mellom Norge og EU. Teknisk regelverk i landbrukssektoren gitt av markeds- og næringsøkonomiske hensyn er tilsvarende en integrert del av landbrukspolitikken.

Både landbrukspolitikken og fiskeripolitikken faller utenfor EØS-avtalens anvendelsesområde. Begrunnelsen for meldeplikten, nemlig å sikre seg mot innføring av ulovlige handelshindringer i EØS, slår følgelig ikke til. Minstefristen på tre måneder før vedtakelse av de tekniske reglene vil direkte motvirke og endog umuliggjøre reguleringene.

Regelverk som setter krav til industriprodukter/utstyr, og som ikke er reguleringsbestemmelser eller bestemmelser gitt med bakgrunn i markeds- og næringshensyn, bør omfattes av lovforslaget. Det kan f.eks. gjelde krav til helse og miljø ved industriprodukter til bruk i landbruket, der regelverket ikke stiller krav til landbruksprodukter som sådan, men til produksjonsmidler i landbruket.

Departementet mottok i desember 2003 et åpningsbrev fra ESA på grunn av mangelfull gjennomføring av 98/34-direktivet, jf. avtale mellom EFTA-statene om en opprettelse av et Overvåkingsorgan og en Domstol (ODA) artikkel 31. Departementet

legger derfor vekt på å få gjennomført direktivet raskt.

Departementet foreslår på denne bakgrunn at loven kun skal gjelde for tekniske regler om industriprodukter innen fiskeri- og landbrukssektoren så lenge de ikke er å anse som reguleringsbestemmelser, eller bestemmelser gitt med bakgrunn i markeds- og næringshensyn. Teknisk regelverk vedrørende landbruks- og fiskeriprodukter, omfattes av loven i den utstrekning området dekkes av EØS-avtalen. Det gjøres likevel oppmerksom på at ESA har uttrykt⁵ at regelverk om alle produkter, herunder landbruksprodukter og fiskeriprodukter, omfattes av meldingsplikten. Dersom ESA fastholder denne oppfatningen vil man måtte vurdere spørsmålet i lys av eventuelle nye momenter som måtte fremkomme.

Det vises lovforslaget § 2 første ledd bokstav f og § 3 nummer 4 samt merknad til disse bestemmelsene.

⁵ Bl.a. i brev 20. mai 2003 til en rekke norske myndigheter på grunn av manglende melding av utkast til tekniske regler

9 Lovforslagets hovedinnhold

9.1 Alternative gjennomføringsmåter

9.1.1 Høringsnotatet

Det fremgikk av høringsnotatet at det er knyttet konstitusjonelle problemstillinger til prinsippet om uanvendelighet. En lov som fastsetter at *forskrifter* ikke kan anvendes dersom de ikke er meldt til ESA i samsvar med 98/34-direktivet, antas ikke å skape konstitusjonelle problemer. Når det derimot gjelder *lover* kan et lovbestemt prinsipp om at ikke-meldte lover er uanvendelige ikke være absolutt. Dette er fordi Stortinget ikke ved vanlig lov kan begrense sin egen lovgivningsmyndighet etter Grunnloven. En lov som fastsetter et prinsipp om uanvendelighet, må kunne settes til side ved senere lov. Dersom Stortinget i en senere lov gir klart uttrykk for at loven om meldeplikt til ESA skal fravikes, må dette legges til grunn selv om meldeplikten etter den tidligere loven er brutt.

En alternativ gjennomføringsmåte av 98/34-direktivet i norsk rett kan være å innføre EF-domstolens fastslåtte prinsipp om uanvendelighet bare i forhold til forskrifter, og ikke i forhold til lover. Dette kan f.eks. gjøres gjennom en endring av forvaltningsloven.

EF-domstolens prinsipp om at ikke-meldte tekniske regler ikke kan anvendes, gjelder i samsvar med 98/34-direktivets virkeområde, både for lover og forskrifter. Det fremgikk av høringsnotatet at det etter departementets oppfatning ikke vil være en fullgod gjennomføring av 98/34-direktivet å kun regulere rettsvirkninger i forhold til tekniske regler i forskrifter. Selv om tekniske regler i Norge som regel blir gitt i form av forskrifter, finnes det en rekke eksempler på tekniske regler i lover. Å begrense rettsvirkninger av manglende melding til ESA til kun å gjelde forskrifter, vil etter departementets oppfatning innebære en innskrenkning av 98/34-direktivets anvendelsesområde, i strid med våre forpliktelser etter EØS-avtalen. Om Norge taper et slikt søksmål for EFTA-domstolen, vil det være fastslått med folkerettslig bindende virkning at også eldre ikke-meldte regelverk er uanvendelig overfor borgerne. Dette vil kunne medføre et uoversiktlig antall erstatningskrav fra økonomiske aktører i Norge.

Formålet med lovforslaget er å bringe norsk rett på linje med rettstilstanden i EU, for dermed å sikre borgerne deres rettigheter. Det ble på denne bakgrunn foreslått en ordning som innebærer at prinsippet om uanvendelighet for ikke-meldte tekniske regler skal gjelde både i forhold til lover og forskrifter.

Høringsinstansene ble bedt om å kommentere dette forslaget, samt departementets forslag om å gjennomføre 98/34-direktivet i en egen lov og ikke gjennom en endring av forvaltningsloven.

9.1.2 Høringsinstansenes syn

Justisdepartementet uttaler følgende:

«Justisdepartementet ser klare ulemper med et prinsipp om at unotifiserte regler ikke kan anvendes. Dette kan føre til rettstomme rom og til at viktig regelverk ikke kan påberopes overfor borgerne i en lengre periode. Viktige allmenne interesser kan rammes. Ettersom prinsippet om uanvendelighet også skal gjelde mellom private, kan det også føre til rettsusikkerhet i forhold mellom private, f.eks. i forbindelse med avtaler som viser til teknisk regelverk. På bakgrunn av EF-domstolens praksis reises likevel ikke avgjørende innvendinger mot at det vedtas en lov om notifisering av teknisk regelverk.»

Når det gjelder spørsmålet om prinsippet om uanvendelighet skal gjelde for både lover og forskrifter, støtter *Konkurransetilsynet* forslaget om at prinsippet om uanvendelighet også må gjelde for lover. Også *Vegdirektoratet* uttaler at de heller til departementets syn.

9.1.3 Departementets vurderinger

Departementet ser ulempene med et prinsipp om at forslag til tekniske regler som ikke er meldt til ESA, ikke kan anvendes. På bakgrunn av EF-domstolens praksis holder departementet ut fra en totalvurdering likevel fast ved at prinsippet om uanvendelighet skal gjelde for både lover og forskrifter.

9.2 Lovens virkeområde

9.2.1 Høringsnotatet

Det ble i høringsnotatet foreslått at lovforslaget skulle omfatte tekniske regler vedtatt av både statlige, fylkeskommunale og kommunale myndigheter.

9.2.2 Høringsinstansenes syn

Nannestad kommune og Norsk vann- og avløpsverforening (NORVAR) påpeker uklarheter ved begrepet «tekniske regler» i forhold til ulike typer tekniske reguleringer gitt av kommuner, slik som normer, arealplaner, prosjekteringer, reguleringsplaner m.m. *Nannestad kommune* ber om en klargjøring av hva slags type lokale tekniske regler som faller inn under lovens virkeområde og viser til at en avgrensning til at kun regler i forskrift omfattes, vil innebære en forenkling.

NORVAR fraråder at det lovfestes en meldeplikt for kommunale tekniske bestemmelser, da det etter foreningens vurdering vil ha store og administrative konsekvenser for norske kommuner. Meldeplikten bør derfor begrenses til tekniske regler gitt av sentrale myndigheter.

9.2.3 Departementets vurderinger

Departementet har etter en nærmere vurdering av direktivets virkeområde samt informasjon om praksis i andre EØS-stater kommet frem til at lovforslaget bør begrenses til tekniske regler som utarbeides og vedtas av statlige forvaltningsorganer.

Det fremgår av 98/34-direktivet artikkel 1 nr. 11 tredje ledd at det, i tillegg til regler fastsatt av sentrale myndigheter, kun er tekniske regler fastsatt av myndigheter utpekt av medlemsstatene som skal omfattes av direktivet. Dette må sees i sammenheng med artikkel 1 nr. 11 første ledd, der det ved definisjonen av begrepet tekniske regler stilles krav om at regelen må gjelde «i en medlemsstat eller i en større del av denne stat». Kommisjonen har i et notat til 98/34-komiteen uttalt seg om denne begrensningen.¹ Myndigheter som medlemsstatene skal utpeke og som dermed skal omfattes av informasjonsprosedyren, er myndigheter som ikke utgjør en del av sentralforvaltningen, men som har rett til å vedta tekniske regler i henhold til 98/34-direktivet, så sant de vedtatte tekniske reglene gjelder en større del av medlemsstaten. Kommisjonen

uttaler videre at begrepet «en større del» skal leses som «en viktig del» av staten. Tanken bak direktivets begrensning er å unngå at f.eks. kommuner pålegges krav om å melde tekniske regler etter direktivet.

Myndigheter som medlemsstatene utpeker skal oppføres på en liste utarbeidet av Kommisjonen. Denne listen ble offentliggjort 27. januar 2000². Verken Sverige eller Danmark har utpekt lokale myndigheter, mens f.eks. Tyskland har utpekt sine 16 «länder». Departementet vil i henhold til 98/34-direktivet artikkel 1 nr. 11 gi melding til ESA om at det i Norge ikke er noe myndighetsnivå under sentralforvaltningen som har hjemmel til å vedta tekniske regler som gjelder for en større del av Norge. Det vises i denne sammenheng til at direktivet (og lovforslaget) gjør unntak for anbudsgrunnlag ved offentlige innkjøp, jf. lovforslaget § 3 nummer 1 annet ledd. Lovforslaget § 2 definerer lovens virkeområde.

9.3 Nærmere om stillstandsplikten og unntak fra stillstandsplikten

9.3.1 Høringsnotatet

9.3.1.1 Stillstandsplikten

Fra den dato ESA mottar melding om forslag til tekniske regler inntreier en midlertidig stillstandsperiode på tre måneder. Stillstandsperioden skal gi ESA/Kommisjonen og andre EØS-stater og Sveits tilstrekkelig tid til å kommentere forslaget. Stillstandsplikten gjelder kun for de deler av reguleringen som omfattes av begrepet «teknisk regel» og ikke andre bestemmelser som er blitt vedlagt meldingen, jf. lovforslaget § 5 første og annet ledd. Dette følger også av EF-domstolens praksis, jf. sak C-279/94 (Kommisjonen vs. Italia).

Dersom en annen EØS/EFTA-stat, Sveits eller ESA innen tre måneder etter at ESA har mottatt forslag til regeltekst, gir en utførlig uttalelse om at den planlagte regelen kan skape hindringer for den frie bevegelsen for varer eller informasjonssamfunnstjenester, skal vedtakelse av forslag til tekniske regler utsettes ytterligere. For forslag til regler om informasjonssamfunnstjenester og forslag til tekniske regler i form av avtale, utsettes vedtakelse av forslaget med en måned. For alle andre forslag

¹ Committee on Standards and Technical Regulations (98/48 Committee), Doc. 8/2003-EN, 12. May 2003.

² «List of authorities required to notify draft technical regulations (in addition to the central governments of the Member States) (Article 1, point 11 of Directive 98/34/EC)». Document 2000/C 23/03, Official Journal 27.12.00.

til tekniske regler forlenges stillstandsperioden med tre måneder.³

Det er bare ESA, EØS/EFTA-statene og Sveits som kan gi utførlige uttalelser som gir grunnlag for utvidet stillstandsplikt. Dette fremgår av EØS-tilpasningene til 98/34-direktivet. Kommisjonen og EU-statene kan likevel gi kommentarer, og disse skal det tas hensyn til så langt som mulig.

9.3.1.2 Unntak fra stillstandsplikten

Lovforslaget gjør unntak fra stillstandsplikten i angitte situasjoner, jf. lovforslaget §§ 7 og 8. Bl.a. gjøres det unntak ved alvorlige og uforutsigbare situasjoner knyttet til vern av folkehelsen, offentlig orden mv. Videre gjøres det unntak fra stillstandsplikten ved alvorlige situasjoner knyttet til vern av det økonomiske systems sikkerhet og integritet. Begrepene «alvorlige» og «uforutsigbare situasjoner» skal i samsvar med praksis fra EF-domstolen og uttalelser fra Kommisjonen tolkes strengt.

Det gjøres også unntak fra stillstandsplikten for tekniske regler som tar sikte på forbud mot produksjon som ikke hindrer den frie bevegelsen for varer og tekniske regler knyttet til skattemessige eller finansielle tiltak, som påvirker forbruket av produkter eller informasjonssamfunnstjenester ved å oppmuntre til overholdelse av disse reglene.

I slike tilfeller er det avgjørende at reglene kan tre i kraft uten en forutgående stillstandsperiode. Unntakene fritar fra stillstandsplikten, men ikke fra meldeplikten etter §§ 4 og 5. Det betyr at forslag til denne typen tekniske regler, som andre tekniske regler, må meldes til ESA.

9.3.2 Departementets vurdering

Ingen av høringsinstansene har hatt noen kommentar til dette punktet. Departementet legger derfor til grunn det som er anført i høringsnotatet. Det er foretatt mindre justeringer i lovteksten for å oppnå bedre samsvar med 98/34-direktivets ordlyd.

9.4 Virkning av manglende melding av tekniske regler til ESA

9.4.1 Høringsnotatet

9.4.1.1 Generelt

Som det fremgår av EF-domstolens rettspraksis, kan teknisk regelverk som ikke er meldt i henhold til 98/34-direktivets bestemmelser ikke anvendes eller påberopes. Det samme gjelder teknisk regelverk som er vedtatt før stillstandsperioden er utløpt.

Norge er ikke formelt bundet av EF-domstolens avgjørelser om 98/34-direktivet, men det følger av EØS-avtalen at det skal tas «tilbørlig hensyn til de prinsipper som er fastlagt gjennom de relevante rettsavgjørelser som EF-domstolen har truffet etter undertegningen av EØS-avtalen».

Høringsnotatet la til grunn at rettsvirkninger av manglende melding skulle reguleres i tråd med EF-domstolens praksis, slik at ikke-meldte tekniske regler ikke kan anvendes eller påberopes overfor borgerne.

9.4.1.2 Ulike reguleringsmåter

Det ble i høringsnotatet vist til at rettsvirkninger av manglende melding kan reguleres på flere måter. En løsning vil være å utforme en bestemmelse som kodifiserer EF-domstolens rettspraksis om uanvendelighet. Denne løsningen har imidlertid den ulempen at rettspraksis kan utvikle seg i en retning som ikke harmonerer med lovteksten, samt at det er vanskelig å utforme en lovbestemmelse som gjenspeiler EF-domstolens eksisterende, og helst også er åpen for fremtidig praksis.

En annen løsning ville være å gjøre presiseringer i forarbeidene i stedet for i lovteksten. På den måten skapes større fleksibilitet i forhold til fremtidig rettspraksis. Derimot vil rettsvirkningene av manglende melding ikke fremgå uttrykkelig av loven. Det ble i høringsnotatet vist til at denne ulempen ville avdempes ved at det ble foreslått å lovfeste et stadfestingssystem. Et slikt system innebærer at en vedtatt teknisk regel som ikke har vært meldt til ESA etter lovens krav, ikke kan anvendes eller påberopes før den er meldt til ESA og deretter blitt stadfestet av kompetent myndighet. Ved stadfesting fastslås det at den tidligere vedtatte men ikke-meldte regelen nå oppfyller lovens meldingskrav, se nærmere om stadfestingssystemet nedenfor i punkt 9.4.1.3 og lovforslaget § 10.

Departementet foreslo å regulere i tråd med sistnevnte alternativ, ved at det lovfestes et stadfes-

³ For å få en fullstendig oversikt over de aktuelle stillstandsperiodene som skal gjelde for norske myndigheter, må bestemmelsene i 98/34-direktivet leses i sammenheng med EFTA-konvensjonen vedlegg H og EØS-komiteens beslutninger nr. 146/1999 og nr. 16/2001. Det samme gjelder for å få en oversikt over hvilke forslag til tekniske regler som skal meldes.

tingssystem, men ingen uttrykkelig bestemmelse om rettsvirkninger av manglende melding til ESA.

9.4.1.3 Nærmere om et stadfestingssystem

Det ble i høringsnotatet foreslått å lovfeste et stadfestingssystem som går ut på at vedtatte tekniske regler som ikke er meldt til ESA umiddelbart skal meldes, og etter stillstandsperiodens utløp, stadfestes på ny. Lover kan etter en slik ordning stadfestes ved kongelig resolusjon. Forskrifter kan stadfestes av det organ som har fastsatt forskriften. På denne måten unngår man et system der man må vedta en ny lov eller forskrift uten annet innhold enn det opprinnelige.

Bakgrunnen for forslaget var å unngå at ikke-meldt regelverk måtte vedtas på nytt etter melding til ESA. Dersom det ikke kommer inn en eneste kommentar i stillstandsperioden, kan det virke tungvint og byråkratisk å f.eks. fremme en ny odelstingsproposisjon for å stadfeste en eksisterende lov. Det kan forvirre brukerne at det vedtas et nytt regelverk som er identisk med det opprinnelige, men som har forskjellig dato og nummer.

Med en slik løsning vil det være viktig at forvaltningen aktivt informerer om at stillstandsperioden er utløpt og kunngjør stadfestelsen av de aktuelle tekniske reglene i Norsk Lovtidend, på lik linje med nye lover og forskrifter.

9.4.2 Høringsinstansenes syn

9.4.2.1 Ulike reguleringsmåter

Justisdepartementet viser i sin høringsuttalelse at loven bør ha en bestemmelse som indikerer at manglende notifikasjon fører til uanvendelighet (med visse modifikasjoner), og begrunner dette slik:

«I motsatt fall er det nærliggende å forstå loven slik at den oppstiller saksbehandlingsregler hvor feil bare har betydning for gyldigheten dersom feilen kan antas å ha virket inn på resultatet.»

Vegdirektoratet uttaler at det kan ses visse fordele med at det lovfestes et prinsipp om at manglende melding av tekniske regler til ESA medfører at reglene ikke kan anvendes eller påberopes. På den annen side kan dette få uønskede konsekvenser i forhold til det som eventuelt måtte bli utviklet av domstolene. I sin høringsuttalelse skriver direktoratet:

«Det er for eksempel ikke uten videre gitt at prinsippet i Norge bør omfatte alle relasjoner som skapes av en teknisk regel, jf. omtale i hø-

ringsbrevet om EU-domstolens avgjørelse om bruk av alkometer, dvs. at en borger ikke kan motsette seg at bevis gjennom bruk av en type alkometer (som tilfredstiller den tekniske regel) i kontroll, på tross av manglende meldingsprosedyre. Domstolen synes å forutsette at det kun er den handelshindrende siden av saken som får slik virkning.»

Vegdirektoratet mener at prinsippet om uanvendelighet slik det er beskrevet i høringsnotatet blir for generelt. Dersom det skal tas inn en bestemmelse om uanvendelighet i lovforslaget er det viktig at EF-domstolens praksis om dette prinsippets begrensninger klargjøres i lovteksten.

Luftfartstilsynet stiller seg undrende til hvorfor det ikke i en særskilt bestemmelse eksplisitt sies noe om følgene av manglende melding av tekniske regler. Fra tilsynets uttalelse siteres:

«Det er nettopp her kodifisering avviket fra dagens regime, ved at følgen heretter skal være at regelen er uanvendelig overfor private. Man bør vel i den sammenheng også si noe om at uanvendeligheten kun gjelder for de konkrete bestemmelsene i f.eks. en forskrift som er å anse som tekniske regler.»

9.4.2.2 Stadfestingssystem

Justisdepartementet uttaler at det er fornuftig å innføre et system for stadfestelse eller ratifikasjon av unotifisert regelverk, slik at man slipper å vedta det samme regelverket på nytt etter notifikasjonen. Ny vedtakelse av det samme regelverket kan skape forvirring hos brukerne. Også *Konkurransetilsynet* uttaler at de støtter et stadfestingssystem.

Lovdata har i utgangspunktet ikke noen kommentarer til departementets forslag til et stadfestingssystem. Imidlertid ser Lovdata et behov for å bli underrettet om tekniske regler som ikke er blitt meldt etter lovforslagets krav og etter at de er blitt stadfestet i tråd med forslaget system.

9.4.3 Departementets vurdering

9.4.3.1 Ulike reguleringsmåter

Departementet har etter en nærmere vurdering funnet det hensiktsmessig å regulere virkningene av manglende melding til ESA ved å ta inn en konkret bestemmelse om dette i lovforslaget. En slik lovbestemmelse må reflektere EF-domstolens eksisterende praksis samtidig som den bør kunne ta høyde for eventuelle fremtidige endringer i rettspraksis. Se ovenfor i kapittel 4.4 om EF-domstolens praksis på dette området.

Dette betyr bl.a. at det ved utforming av en slik bestemmelse må tas hensyn til at omfanget av rettsvirkningene ved manglende melding skal ses i sammenheng med omfanget av stillstandsplikten. Dette betyr i utgangspunktet at det kun er de tekniske reglene i et innsendt forslag til ESA som blir uanvendelige.

Det må også tas høyde for at EF-domstolen har fastslått at ikke-meldte tekniske regler bare er uanvendelige så langt de hindrer bruk eller omsetning av et produkt som ikke er i samsvar med disse reglene. Manglende melding er med andre ord ikke til hinder for salg mv. av produkter som oppfyller kravene i de tekniske reglene.

Se lovforslaget § 9 om rettsvirkninger av manglende melding av tekniske regler til ESA.

9.4.3.2 Stadfestingssystem

Departementet opprettholder forslaget om et stadfestingssystem, slik at man unngår å måtte vedta det samme regelverket på nytt etter melding til ESA.

9.5 Overgangsbestemmelse

9.5.1 Høringsnotatet

Departementet foreslo at prinsippet om uanvendelighet kun skulle gjelde for tekniske regler vedtatt

etter lovens ikrafttredelse. Det ble som begrunnelse vist til at norske myndigheter folkerettslig har hatt en plikt etter EØS-avtalens ikrafttredelse, til å melde forslag til tekniske regler til ESA i samsvar med kravene i 98/34-direktivet. Blant annet fordi meldeplikten for forslag til tekniske regler tidligere har vært lite kjent i forvaltningen, er det sannsynlig at en rekke forslag til tekniske regler ikke har vært meldt til ESA i samsvar med 98/34-direktivet. For å unngå en situasjon med betydelig rettsusikkerhet ble det derfor foreslått at det skulle tas inn en overgangsbestemmelse om at denne loven ikke skal gjelde for tekniske regler som allerede er vedtatt.

9.5.2 Høringsinstansenes syn

De høringsinstanser som uttaler seg om denne bestemmelsen, bl.a. *Landbruksdepartementet* og *Miljøverndepartementet*, støtter forslaget.

9.5.3 Departementets vurderinger

Departementet opprettholder forslaget om at loven ikke skal gjelde for tekniske regler som er vedtatt før denne loven trer i kraft.

10 Standarder

10.1 Høringsnotatet

I høringsnotatet var departementets oppfatning at det ikke er nødvendig å gjennomføre 98/34-direktivets bestemmelser om standarder i lovforslaget. Hovedbegrunnelsen er at direktivets krav på dette området allerede er ivarettatt ved den ordning som er beskrevet i kapittel 4.2 ovenfor mellom norske og europeiske standardiseringsorganer, på den ene siden, og Kommisjonen/EFTA-sekretariatet, på den andre.

Videre ble det i høringsnotatet vist til at heller ikke de øvrige nordiske landene har funnet det påkrevd ved lov eller forskrift å regulere 98/34-direktivets krav med hensyn til standarder. Ifølge direktivet er standarder definert som en frivillig ordning. I og med at all rettspraksis i forhold til rettsvirkning ved manglende melding er knyttet til tekniske regler, er det heller ikke av denne grunn nødvendig å gjennomføre direktivets bestemmelser om standarder i lovforslaget. Direktivets bestemmelser om tekniske standarder omhandler først og fremst organisatoriske krav. Disse kravene ivaretas ved at departementet holder løpende kontakt med de norske standardiseringsorganene. Dersom det i fremtiden skulle vise seg at direktivets bestemmelser om standarder trenger en nærmere regulering, er det tatt høyde for dette gjennom en forskriftshjemmel, se lovforslaget § 14.

10.2 Høringsinstansenes syn

Justisdepartementet er usikre på om det er korrekt at direktivets bestemmelser om notifikasjon av standarder ikke trenger å gjennomføres ved lov eller forskrift. De skriver i sin høringsuttalelse bl.a. følgende:

«Norske private standardiseringsorganisasjoner er ikke underlagt instruksjonsmyndighet fra norske myndigheter. Fordi de ikke er en del av den offentlige forvaltning, blir de heller ikke uten videre bundet av direktivets bestemmelser. For at disse organisasjonene skal være forpliktet til å følge direktivet, må dette følge av lov eller forskriftsbestemmelser, med mindre organisasjonene har påtatt seg en avtalemessig forpliktelse til å følge direktivets bestemmelser. Det følger av EF-domstolens praksis at direktiver skal etterleves rettslig og ikke bare faktisk, se f.eks. sak C-31/88 Kommisjonen mot Tyskland, premiss 8.

Justisdepartementet er derimot enig at det neppe er nødvendig å lov- eller forskriftsfeste en plikt til notifikasjon av standarder av hensyn til prinsippet om uanvendelighet. Standarder er uansett ikke bindende for private, se direktivets art. 1 nr. 4. Det vil da gi lite mening å oppstille et prisnipp om uanvendelighet av unotifiserte standarder.

Departementet mener likevel at det er en fornuftig løsning å gi en forskriftshjemmel, slik at regler om notifikasjon av standarder eventuelt kan forskriftsfestes senere.»

10.3 Departementets vurdering

De norske standardiseringsorganisasjonene Norsk Elektroteknisk Komité, Post- og teletilsynet og Standard Norge har påtatt seg å ivareta 98/34-direktivets bestemmelser om melding av standarder ved avtale med de respektive europeiske standardiseringsorganisasjonene, se kapittel 4.2.

Departementet opprettholder forslaget om å ikke lov- eller forskriftsfeste en plikt til notifikasjon av standarder, men foreslår i stedet en forskriftshjemmel for en eventuell senere regulering av standardiseringsdelen av 98/34-direktivet.

11 Prinsippet om gjensidig godkjenning

Et viktig prinsipp på det ikke-harmoniserte vareområdet er prinsippet om gjensidig godkjenning. Prinsippet innebærer at et produkt som er lovlig produsert i en EØS-stat, som hovedregel skal tillates markedsført i de øvrige EØS-statene uten ytterligere prøving eller kontroll. Prinsippet skal sikre den frie bevegelsen av varer¹ og begrense mulighetene for diskriminerende importreguleringer. Prinsippet ble første gang slått fast i den kjente Cassis de Dijon-saken (EF-domstolens sak C-120/78).

Prinsippet gjelder ikke ubetinget. Nasjonale myndigheter kan ta forholdsregler ved å forby eller begrense importen av et produkt dersom det er nødvendig for å beskytte forbrukerne, miljøet, mv.

Kommisjonen sørger for at gjensidige godkjenningssklausuler inntas i alle nye utkast til nasjonale tekniske regler gjennom informasjonsprosedyren.² Over halvparten av Kommisjonens utførlige uttalelser siden 1998 til medlemsstatenes innmeldte utkast dreier seg om manglende gjensidig godkjenningssklausul. Både Kommisjonen og ESA har i flere kommentarer til innmeldte norske forslag påpekt manglende godkjenningssklausuler.

Det fremgår av flere rapporter fra Kommisjonen at en rekke produsenter og nasjonale myndigheter i de fleste EØS-statene er ukjent med prinsippet om

gjensidig godkjenning. For å klargjøre hva prinsippet innebærer av rettigheter og plikter for både produsenter og myndighetene, har Kommisjonen nylig utgitt en fortolkningsrapport³. I rapporten foreslås bl.a. en konkret gjensidig godkjenningssklausul for å sørge for at medlemsstatene anvender prinsippet riktig. Fortolkningsrapporten er fulgt opp av en offentlig høring. På grunnlag av høringen vil Kommisjonen bl.a. ta stilling til om EØS-statenes plikt til korrekt anvendelse av prinsippet om gjensidig godkjenning, best oppnås ved å regulere på fellesskapsnivå at en gjensidig godkjenningssklausul må inntas i nasjonalt regelverk.

Departementet foreslår ingen regulering i dette lovforslaget om krav til en gjensidig godkjenningssklausul i nasjonalt teknisk regelverk. Nærmere regulering avventes inntil EU eventuelt velger å stille et slikt krav. Det påpekes likevel at norske myndigheter etter EØS-avtalen er forpliktet til å anvende prinsippet, og at både ESA og Kommisjonen vil gi kommentarer til norske utkast til tekniske regler som inneholder f.eks. krav om en bestemt godkjenning, uten at det samtidig fremgår at tilsvarende lovlig godkjenning fra en annen EØS-stat vil aksepteres.

¹ Prinsippet gjelder gjensidig godkjenning av produktkrav (varer). I et forslag til nytt direktiv om tjenester (COM (2004) 2 Final) foreslås prinsippet også anvendt på en del tjenester.

² Kommisjonen viser til sak EF-domstolens avgjørelse i sak C-184/96 (Foie gras) som grunnlag for denne praksisen.

³ «Kommisjonens fortolkningsmeddelelse – Letter adgang for varer til andre medlemsstaters marked: gjensidig anerkendelse i praksis (2003/C 265/02)» av 4. november 2003.

12 Endringer i forvaltningsloven

I forvaltningsloven § 38 stilles det krav om form og kunngjøring av forskrifter. Denne loven vil påvirke disse formkravene. Det er derfor foreslått å endre forvaltningsloven § 38 første ledd bokstav a, slik at

det ved kunngjøring av forskrifter som innholder tekniske regler henvises til 98/34-direktivet og gjennomføringsloven, jf. lovforslaget § 12.

13 Økonomiske og administrative konsekvenser

Norge har gjennomført systemet for informasjonsutveksling av forslag til tekniske regler og standarder siden 1990.

Nærings- og handelsdepartementet oversender årlig til ESA gjennomsnittlig 25 lover eller forskrifter som inneholder forslag til tekniske regler. Det kommer kommentarer fra andre EØS-stater og/eller Kommisjonen/ESA til om lag halvparten av disse forslagene. Kommisjonen legger ut ca. 600 forslag til tekniske regler per år fra andre EØS-stater i sin database. Disse forslagene er det viktig at relevante norske myndigheter og næringslivet følger med på. Det er sannsynlig at antallet meldinger om forslag til norske tekniske regler vil øke noe ved gjennomføring av lovforslaget, som en følge av at prosedyren nå blir mer kjent.

Loven medfører ingen nye forpliktelser for forvaltningen. Forvaltningen er allerede i dag pålagt å følge de meldingsprosedyrer som gjelder for forslag til tekniske regler. Formålet med denne loven er i hovedsak å bringe norsk rett på linje med rettsstillingen i EU, ved å fastsette et prinsipp om at tekniske regler som ikke er meldt i henhold til lovens krav, ikke kan anvendes eller påberopes overfor borgerne.

Selv om forslaget eventuelt kan medføre en viss økning i arbeidsbyrde, forventes det ikke vesentlige administrative konsekvenser. Det forventes heller ingen vesentlige økonomiske konsekvenser av forslaget. Det er mulig at forslaget fører med seg noe ekstra kostnader ved oversettelse av tekniske regler til engelsk, men disse vil sannsynligvis være relativt marginale. Den foreslåtte stadfestingsordningen pålegger lovgivende myndighet å melde vedtatte tekniske regler til ESA, og deretter stadfeste reglene, med de administrative og økonomiske konsekvenser dette innebærer.

Lovforslaget vil medføre at Lovdata vil få noe økt arbeidsbyrde ved at det foreslåtte stadfestings-systemet innebærer to ekstra runder med kunngjøring i Norsk Lovtidend.

Manglende melding av tekniske regler kan føre til rettstomme rom. Hvis meldingsplikten blir oversett, kan det føre til at regelverk ikke kan påberopes før melding er gjennomført og regelverket er stadfestet.

Det kan ikke utelukkes at forvaltningen i gitte situasjoner kan bli erstatningsansvarlig dersom den vedtar tekniske regler uten å melde dem i tråd med lovens bestemmelser.

14 Merknader til de enkelte bestemmelsene

Kapittel I Alminnelige regler

Til § 1 Lovens formål

Bestemmelsen fastsetter lovens formål og følger opp direktivets målsettinger om å forhindre at det oppstår ulovlige hindringer for den frie bevegelsen av varer eller hindringer for den frie bevegelsen av, eller etableringsadgangen for, informasjonssamfunnstjenester på EØS indre marked. Gjennom EØS-høringen gis det informasjon om det på nasjonalt nivå er i ferd med å innføres tekniske regler som kan skape handelshindringer. Ved hjelp av reglene om stillstandsplikt i lovforslaget § 6 gis Kommisjonen, ESA, EØS-statene og Sveits mulighet til å reagere på slike forslag til tekniske regler.

Meldeplikt m.m. for standarder er ikke regulert i dette lovforslaget, men det er tatt inn en hjemmel i lovforslaget § 14 slik at nærmere regulering kan skje ved forskrift.

Lovforslagets bestemmelser om meldeplikt av tekniske regler og stillstandsplikt gjelder i forhold til ikke-harmonisert regelverk, dvs. nasjonale tekniske regler som ikke tilnærmet ordrett gjennomfører harmonisert EØS-regelverk. Se nærmere om lovens virkeområde i lovforslaget § 2. Hva som er en «teknisk regel» er definert i lovforslaget § 3 nummer 1.

Til § 2 Saklig og stedlig virkeområde

Loven stiller krav om at statlige forvaltningsorganer som utarbeider tekniske regler ved for eksempel lov eller forskrift skal sende slike forslag til ESA. Begrepet statlige forvaltningsorganer omfatter regjeringen, departementene, direktoratene, mv.. Kommuner og fylkeskommuner faller utenfor begrepet.

Denne bestemmelsen fastsetter uttømmende de unntak som gjelder plikten til å melde utkast til tekniske regler til ESA. Lovforslaget §§ 7 og 8 fastsetter unntak fra stillstandsplikten.

Gjennomføring av harmoniserte EØS-bestemmelser

I *første ledd bokstav a* unntas forslag til tekniske regler som fastsetter tekniske spesifikasjoner eller regler om informasjonssamfunnstjenester som gjennomfører bindende EØS-rettsakter. Når EØS-state-

ne vedtar felles regler gjennom harmoniserte direktiver eller forordninger, fjernes ulikheter i nasjonale regelverk, og tekniske handelshindringer skal dermed unngås. Det er da ikke behov for en EØS-høring. Unntaket forutsetter at EØS-forordningen eller EØS-direktivet gjennomføres i norsk rett uten nasjonale tilpasninger. Svært ofte forutsetter eller åpner EØS-rettsakter for nasjonale tilpasninger, for eksempel ved at rettsakten kun angir minimumskrav som så kan fylles ut av nasjonalstatene eller ved at rettsakten på annen måte legger opp til valgfri harmonisering. Dette har særlig vist seg å gjelde regler om informasjonssamfunnstjenester. Unntaket er blitt tolket svært strengt av EF-domstolen, som bl.a. har uttalt at dersom de tekniske reglene åpner for et eget spillerom eller skjønn vil de ikke omfattes av unntaket, jf. sak C-390/99 (Canal Satellite Digital) hvor det ble fastslått at man ved etablering av et nasjonalt system for forhåndsgodkjennelse ikke lenger omfattes av unntaket.

EØS-rettsakter om elektronisk kommunikasjon er nevnt som eksempel på områder som dekkes av unntaket i første ledd bokstav a. EØS-rettsakter på dette området omfatter den såkalte «EUs reguleringspakke» på området elektronisk kommunikasjon, som for tiden består av direktiv 2002/19/EF, 2002/20/EF, 2002/21/EF, 2002/22/EF og 2002/58/EF.

Anvendelse av beskyttelsesklausuler

Første ledd bokstav b unntar forslag til tekniske regler som benytter beskyttelsesklausuler som er fastsatt i bindende EØS-rettsakter. En del direktiver (bl.a. de såkalte «nye metode» direktivene)¹ inneholder beskyttelsesklausuler som gjør det mulig å gjøre unntak fra hele eller deler av det aktuelle direktivet. Dersom man benytter seg av en beskyttelsesklausul er det tilstrekkelig at melding skjer i

¹ Den «nye metode» er en reguleringsteknikk som benyttes i forbindelse med det frie varebytte, og regulerer i dag mer enn 20 produktsektorer (f.eks. maskiner, elektrisk utstyr, telekommunikasjon og leker). Metoden innebærer at kun vesentlige krav som berører helse, miljø- og/eller sikkerhetsaspekter ved et produkt nedfelles i direktiver. Direktivene henviser så til standarder. Dersom et produkt er i samsvar med standardene, oppfylles kravene. Produkter som oppfyller kravene, påføres et CE-merke. Dette merket sikrer fri sirkulasjon i hele EØS.

henhold til det aktuelle gjennomføringsregelverket. Det er således ikke noe krav om i tillegg å melde reglene i henhold til 98/34-direktivet.

Fullbyrding av dom fra EFTA-domstolen

Etter *første ledd bokstav c*, trenger ikke tekniske regler som utelukkende fullbyrder en dom avsagt av EFTA-domstolen meldes. Det samme gjelder ved fullbyrdelse av rettsavgjørelser som nevnes i artikkel 6 i EØS-avtalen og ODA artikkel 3.

Oppfylld av anmodning fra ESA

Ifølge *første ledd bokstav d* er man ikke forpliktet til å melde endringer av en teknisk regel som utelukkende har til hensikt å fjerne dennes hindrende virkninger når dette skjer på anmodning fra ESA.

Oppfylld av internasjonale avtaler

Etter *første ledd bokstav e* unntas forslag til tekniske regler som oppfyller forpliktelser som følger av internasjonale avtaler og som fører til vedtakelse av felles tekniske spesifikasjoner eller regler om informasjonssamfunnstjenester i EØS. Begrunnelsen for dette unntaket er det samme som for unntaket i bokstav a, nemlig at regler som vedtas innenfor EØS på bakgrunn av internasjonale avtaler, i prinsippet ikke skaper handelshindringer for varer eller hindring for fri bevegelighet eller etableringsadgang for informasjonssamfunnstjenester. For at vilkåret om «felles tekniske spesifikasjoner eller regler om informasjonssamfunnstjenester» skal oppfylles, må alle EØS-landene være parter i den internasjonale avtalen. Dessuten må avtalene ikke åpne for nasjonale tilpasninger ved gjennomføring av avtalene. Gjøres det slike tilpasninger, skal disse meldes til ESA.

Regler om produkter innenfor landbruks- og fiskerisektoren

Første ledd bokstav f unntar forslag til tekniske regler om produkter innenfor landbruks- og fiskerisektoren med mindre disse omfattes av EØS-avtalen. Regler innenfor landbruks- og fiskerisektoren er i stor grad unntatt EØS-avtalen. Myndighetene vil derfor ikke være forpliktet til å melde tekniske regler innenfor disse sektorene, så lenge det som disse reglene omfatter er unntatt EØS-avtalen.

Anvendelse av RAPEX-meldinger

Ifølge *første ledd bokstav g* unntas forslag til tekniske regler som er meldt til ESA gjennom meldesyste-

met for forbrukerprodukter som utgjør en alvorlig risiko (RAPEX). 98/34-direktivet artikkel 10 nr. 1 gjør unntak fra meldeplikten for de tilfeller der medlemsstatene anvender artikkel 8 nr. 1 i direktiv 92/59/EØF om alminnelig produktsikkerhet². Direktiv 92/59/EØF artikkel 8 nr. 1 er nå erstattet av endringsdirektiv 2001/95/EF artikkel 12 nr. 1. Artikkel 12 etablerer RAPEX-systemet for rask utveksling av informasjon mellom medlemsstatene og Kommisjonen (for Norges del ESA) om vedtak som hindrer, begrenser eller pålegger særlige vilkår for eventuell markedsføring eller bruk av produkter fordi de utgjør en alvorlig risiko for forbrukeres helse og sikkerhet.

Artikkel 12 er ikke direkte gjennomført i norsk rett, da dette er en bestemmelse som bare regulerer forholdet mellom norske myndigheter og ESA. Unntaket omfatter tekniske regler (hastvedtak) truffet med hjemmel i produktkontrollloven §§ 4 og 6 bokstav a.

Bestemmelsen gjennomfører artikkel 10 nr. 1 av den konsoliderte versjonen av 98/34- og 98/48-direktivene.

Regler om investeringstjenester

Etter *annet ledd* unntas regler som vedtas for investeringstjenester i forbindelse med verdipapirer etter direktiv 93/22/EF og regler som vedtas for markeder eller organer som utfører oppgaver i forbindelse med oppgjør for slike markeder. Direktiv 93/22/EF er gjennomført ved lov 7. desember 1956 nr. 1 om tilsynet for kredittinstitusjoner, forsikringsselskaper og verdipapirhandel m.v. (kredittilsynsloven) og lov 19. juni 1997 nr. 79 om verdipapirhandel.

Disse bestemmelsene er unntatt for hurtig å kunne regulere finansielle markeder hvor situasjonen kan skifte raskt og uforutsigbart.

Selv om reglene som omfattes av annet ledd er unntatt fra lovforslagets krav om melding og stillstand mv. før nasjonal vedtakelse, skal reglene likevel meldes til ESA etter vedtakelse i samsvar med lovforslaget § 13.

Bestemmelsen gjennomfører artikkel 1 nr. 5 fjerde ledd av den konsoliderte versjonen av direktivene.

I *fjerde ledd* åpnes det for at Kongen i forskrift kan bestemme at loven også skal gjelde for Svalbard og Jan Mayen.

² Produktkontrollloven er under revidering i forbindelse med gjennomføring av direktiv 2001/95/EF om generell produktsikkerhet.

*Til § 3 Definisjoner**Tekniske regler*

Nummer 1 definerer begrepet «tekniske regler». «Teknisk forskrift» er begrepet som benyttes i den norske oversettelsen av 98/34-direktivet. I den engelske utgaven av direktivet benyttes «technical regulation». I lovforslaget benyttes begrepet tekniske regler i stedet for teknisk forskrift, da dette begrepet etter departementets oppfatning er et mer dekkende uttrykk i forhold til norsk regelverksterminologi.

Tekniske regler omfatter for det første tekniske spesifikasjoner eller andre krav, herunder instruksjoner om omsetning eller bruk av et produkt, jf. *bokstav a*. Tekniske regler omfatter videre krav til informasjonssamfunnstjenester, herunder instruksjoner om omsetning, etableringer eller bruk av slike tjenester, jf. *bokstav b*. For både bokstav a og b er det et krav at de tekniske spesifikasjonene mv. må gjelde i hele eller en større del av Norge. I henhold til uttalelser fra Kommisjonen, skal «en større del» leses som «en viktig del» av landet.

For at tekniske spesifikasjoner mv. som omfattes av bokstav a og b skal kunne betegnes som «tekniske regler» må ytterligere to vilkår være oppfylt. For det første skal de være påbudt å overholde (ufravikelige). Tekniske spesifikasjoner mv. kan gjøres ufravikelige på to måter; rettslig (gjennom rettsregler gitt av offentlige myndigheter) eller faktisk (der sjansen for å motta en ytelse fra myndighetene øker eller er betinget av overholdelse av nærmere angitte tekniske spesifikasjoner). Faktisk ufravikelighet omfattes fordi også dette lett vil kunne påvirke den frie bevegeligheten for varer eller tjenester. Vilkåret om ufravikelighet utgjør den vesentligste forskjellen mellom tekniske regler og tekniske standarder, ved at tekniske standarder utarbeides av private aktører og at det er frivillig om man vil anvende en standard eller ikke. For det andre må de tekniske spesifikasjonene eller kravene/bestemmelsene ha innflytelse på omsetningen eller bruken av det aktuelle produktet.

Begrepet tekniske regler omfatter også regler som forbyr produksjon, import, omsetning eller bruk av et produkt, samt regler som forbyr ytelse, omsetning, etablering eller bruk av en informasjonstjeneste, jf. *bokstav c og d*.

I *annet ledd* gis det eksempler på typer dokumenter mv. som vil omfattes av første ledd bokstav a til d, bl.a. avtaler der offentlige myndigheter er avtalepart. Anbudsgrunnlag ved offentlige innkjøp er unntatt, da det finnes særlige prosedyrer for slike

prosesser. Regler om økonomiske tiltak som påvirker forbruket av produkter eller informasjonssamfunnstjenester ved å motivere til å følge slike krav kan for eksempel være tekniske regler knyttet til skattemessige tiltak. Artikkel 1 nr. 11 annet ledd i 98/34-direktivet gir flere eksempler.

Tekniske regler kan være bestemmelser i f.eks. lov eller forskrift. Det er kun tekniske regler vedtatt av statlige forvaltningsorganer som omfattes av loven, jf. lovforslaget § 2 første ledd første punktum. Tekniske regler kan også være bestemmelser i avtaler der myndigheter er avtalepart. Motivet for å innføre nye tekniske regler, f.eks. miljøbeskyttelse, er uvesentlig. Det kan heller ikke stilles krav om at regler må gjelde produkter som er beregnet til normal bruk e.l., for at de skal kunne karakteriseres som «tekniske regler». Også f.eks. bestemmelser om alkometre som kun benyttes av politiet til særlige formål vil kunne være tekniske regler.

Gjennomføring av frivillige standarder i lov, forskrift mv. slik at standarden blir obligatorisk, vil være tekniske regler. Det vises i denne sammenheng til § 5 tredje ledd om at når forslaget til en teknisk regel kun er en giengivelse av en internasjonal eller europeisk standard, er det tilstrekkelig at meldingen inneholder en referanse til den aktuelle standarden. Gjelder det derimot en nasjonal standard, må standardteksten meldes.

Bestemmelsen i nummer 1 gjennomfører artikkel 1 nr. 11 av 98/34-direktivet.

Tekniske spesifikasjoner

«Tekniske spesifikasjoner» i *nummer 2* er dokumenter som inneholder tekniske krav til et produkt. Listen i lovteksten er ikke å anse som uttømmende. Også krav til produktets sammensetning, form, vekt, innpakning, presentasjon, levetid, energiforbruk osv. vil kunne omfattes av begrepet.

Fremstillingsmetoder og prosesser i forbindelse med produksjon av produkter beregnet til konsum, dyrefôr og legemidler påvirker vanligvis selve produktet. På bakgrunn av dette regnes alle produksjonsmetoder for nevnte produkter som tekniske spesifikasjoner jf. *bokstav a*. I forhold til øvrige produkter er det ikke sikkert at slike metoder påvirker selve produktet. Det er derfor i *bokstav b* stilt som vilkår at fremstillingsmetodene påvirker de gjeldende produktene. Dette betyr at produksjonsmetoder som ikke har noen konsekvens for produktens egenskaper ikke omfattes av definisjonen.

Bestemmelsen i nummer 2 gjennomfører artikkel 1 nr. 3 av 98/34-direktivet.

Andre krav

Med begrepet «andre krav» i *nummer 3* siktes det til krav som stilles til et produkt i løpet av livssyklusen. De «krav til bruk, resirkulering, gjenbruk» som er nevnt som eksempler i lovforslaget, viser til de viktigste tilfellene, men er ikke en uttømmende oppramsing. For å omfattes av begrepet «andre krav» skal kravene ha en betydningsfull innvirkning på produktets sammensetning, natur eller omsetning.

Bestemmelsen i nummer 3 gjennomfører artikkel 1 nr. 4 av 98/34-direktivet.

Produkter

Nummer 4 definerer hvilke produkter som omfattes av loven. Dette er de fleste industriprodukter og enkelte landbruksprodukter som eksplisitt er tatt inn i EØS-avtalen.

Begrepet «produkt» er meget vidt. EF-domstolen har innenfor rammen av regelverket om det frie varebyttet trukket en grense mot produkter som «ikke kan vurderes i penge og som derfor ikke kan tænkes at gøres til genstand for handelstransaksjoner».³ Det vises i denne sammenheng til at avfall skal betraktes som et produkt.⁴ Det samme gjelder elektrisitet.⁵

Når det gjelder industriprodukter (utstyr) som benyttes i fiskerisektoren, omfattes disse kun i den grad de aktuelle tekniske reglene om produktet ikke er å anse som ressursforvaltningsbestemmelser, herunder fiskerireguleringer, f.eks. regler om maskevidde for garn eller sorteringsrist i reketrål. På samme måte vil industriprodukter (utstyr) i landbrukssektoren som er regulert ut fra markeds- og næringshensyn, være unntatt lovens virkeområde.

De landbruksprodukter som omfattes av EØS-avtalen, og dermed lovforslaget, finnes i protokoll 3 om bearbejdede landbruksvarer, jf. artikkel 8 nr. 3 bokstav b. I tillegg finnes det bestemmelser om avskaffelse av tekniske handelshindringer på vin i protokoll 47. I vedlegg I til avtalen finnes særlige bestemmelser og ordninger om veterinære og plantesanitære forhold, jf. artikkel 17. Det finnes også regler knyttet til landbruksprodukter i vedlegg II kapittel XII om næringsmidler, samt vedlegg II kapittel XXVII om alkoholsterke drikker. Tekniske regler knyttet til landbruksproduktene nevnt ovenfor faller inn under lovens omfang, dersom regelverket ikke har bakgrunn i markeds- og næringshensyn. Regelverk med bakgrunn i markeds- og næringshensyn er unntatt lovens virkeområde.

Bestemmelsen i nummer 4 gjennomfører artikkel 1 nr. 1 av 98/34-direktivet.

Informasjonssamfunnstjenester

I *nummer 5* defineres begrepet informasjonssamfunnstjeneste. En slik tjeneste skal for det første «normalt ytes mot vederlag». Dette betyr i henhold til EF-domstolens uttalelser bl.a. at vederlagsfrie ytelser fra det offentlige, f.eks. utdanning og innenfor sosiale og kulturelle områder ikke omfattes av begrepet informasjonssamfunnstjenester. Imidlertid omfattes tjenester som ytes uten vederlag for mottakeren så fremt tjenesten utgjør en form for økonomisk virksomhet. Det er således på det rene at f.eks. markedsføring over Internett er en informasjonssamfunnstjeneste.

Det stilles også krav om at en slik tjeneste skal ytes «over avstand», dvs. at partene (tjenesteyter og mottaker) ikke er til stede samtidig. Begrepet er formulert med tanke på begrepet «fjernkommunikasjonsmetode» i direktiv 97/7/EF (fjernsalgsdirektivet) artikkel 2 nr. 4. Direktivet er gjennomført i lov 21. desember 2000 nr. 105 om opplysningsplikt og angrerett m.v. ved fjernsalg og salg utenfor fast utsalgssted (angrerettloven) § 6 bokstav b. Avgjørende for om det er tale om fjernkommunikasjon, er at kommunikasjonen skjer uten at partene er til stede fysisk og samtidig. Som et eksempel kan nevnes online-tjenester, dvs. at kommunikasjonen f.eks. skjer over Internett.

En informasjonssamfunnstjeneste skal videre «formidles elektronisk», hvilket betyr at tjenesten sendes fra avsenderstedet og mottas på bestemmelsesstedet ved hjelp av elektronisk behandling (herunder digital komprimering) og lagring av data, og som i sin helhet overføres, transporteres og mottas via tråd, radio, optiske midler eller andre elektromagnetiske midler. Denne definisjon av «formidles elektronisk» betyr at lovforslaget dekker tjenester hvis innhold overføres, transporteres og mottas i et nettverk.

Videre oppstilles det krav om at tjenesten skjer «på individuell anmodning fra en tjenestemottaker». Dette betyr at kringkasting over radio eller tv, som definert i lov 4. desember 1992 nr. 127 om kringkasting § 1–1 første ledd, ikke oppfyller kravet om individuell anmodning og derved ikke omfattes av begrepet. Derimot omfattes tjenester av typen «video-on-demand», dvs. video på forespørsel.⁶

Som eksempel på rettsområder som faller innenfor definisjonen av informasjonssamfunnstjenester kan nevnes regulering av elektronisk signa-

³ Sak C – 7/68 Kommissjonen mot Italia.

⁴ Sak C – 2/90 Kommissjonen mot Belgia («Vallonsk avfall»).

⁵ Blant annet sak C – 159/94, Kommissjonen mot Frankrike.

⁶ Dette er en teknologi som gjør det mulig (normalt mot betaling) å se f.eks. TV-programmer, filmer eller nyheter på det tidspunkt som passer best for brukeren.

tur, datakriminalitet, elektronisk handel og domenenavn. Den veiledende listen i vedlegg V til direktiv 98/48 gir eksempler på tjenester som ikke er å anse som informasjonssamfunnstjenester.

Bestemmelsen i nummer 5 gjennomfører artikkel 1 nr. 2 av den konsoliderte versjonen av direktivene.

Regler om informasjonssamfunnstjenester

Bestemmelsen i *nummer 6* definerer begrepet «regler om informasjonssamfunnstjenester». Definisjonen er begrenset til krav av generell art som gjelder tilgang til informasjonssamfunnstjenester og ytelse av slike tjenester.

Som eksempel på dette kan nevnes krav om oppstart av virksomhet, herunder krav om autorisasjon og tillatelse, og drift av virksomhet, herunder regulering av erstatningsansvar for tilbydere av informasjonssamfunnstjenester.

I tillegg er det et vilkår at reglenes begrunnelse, innhold og formål, direkte og åpenlyst, helt eller delvis, vedrører informasjonssamfunnstjenester. Forslag til regler anses ikke å vedrøre informasjonssamfunnstjenester dersom reglene kun påvirker tjenesten på en indirekte eller tilfeldig måte.

Definisjonen omfatter i utgangspunktet ikkeføring og forvaltning av offentlige informasjonsdatabaser.

Bestemmelsen i nummer 6 gjennomfører artikkel 1 nr. 5 av den konsoliderte versjonen av direktivene.

Kapittel II Meldeplikt

Til § 4 Meldeplikt for tekniske regler

I følge *første ledd* skal forslag til tekniske regler meldes til ESA. I mange situasjoner vil det være hensiktsmessig å melde forslag til tekniske regler til ESA samtidig som de sendes på alminnelig nasjonal høring. På den måten vil man spare tid ved loveller forskriftsarbeidet. Dersom det etter slik høring foretas vesentlige endringer, må forslaget meldes på ny, jf. bestemmelsens *annet ledd*. Dette betyr at man bør vente med å melde forslag til tekniske regler til ESA dersom man kan forvente omfattende endringer i forslaget etter den alminnelige høringen. Samtidig bør de tekniske reglene være så gjennomarbeidet når de meldes til ESA at det er liten risiko for at de må gjennomgå vesentlige endringer etter å ha vært til EØS-høring. At det kun er «forslag» som skal meldes til ESA, innebærer at det ikke kan meldes en vedtatt tekst, selv om det f.eks. uttrykkelig fremgår at de tekniske reglene ikke vil tre i kraft før etter at informasjonsprosedyren er gjennomført.

Meldingen til ESA skal sendes via Nærings- og handelsdepartementet. Meldingen, inklusive meldingsskjemaet, skal sendes elektronisk.

Plikten til å melde forslag til tekniske regler til ESA påligger det organ som er ansvarlig for utarbeidelsen av reglene. Dersom det er tvil om hvorvidt et forslag til tekniske regler skal meldes i henhold til dette lovforslaget, bør man kontakte ESA. Dette er for å unngå at meldepliktige lover eller forskrifter ikke meldes, med de konsekvenser dette har. Nærings- og handelsdepartementet vil også kunne bistå ved tvilsspørsmål.

Etter bestemmelsens *annet ledd* skal forslag til tekniske regler meldes på nytt til ESA dersom det gjøres endringer som i vesentlig grad endrer virkeområdet, forkorter tidsplanen for gjennomføring, eller innfører nye eller strengere krav i forhold til det tekstforslaget som opprinnelig ble meldt. Ved tvil om en endring vil medføre ny melding, kan norske myndigheter henvende seg til ESA. Nærings- og handelsdepartementet vil også kunne gi bistand.

Dersom vesentlig endrede forslag til tekniske regler ikke meldes på ny til ESA, vil dette medføre samme konsekvens som om reglene i første omgang ikke var meldt til ESA, jf. lovforslaget kapittel IV.

Bestemmelsen gjennomfører artikkel 8 nr. 1 første ledd og tredje ledd av den konsoliderte versjonen av direktivene.

Til § 5 Krav til meldingens innhold mv.

Bestemmelsen stiller krav til meldingen som skal sendes til ESA i henhold til lovforslaget § 4.

Første ledd fastsetter at det er forslag til tekniske regler som skal meldes, og at meldingen skal inneholde en begrunnelse for hvorfor det er nødvendig å innføre den eller de tekniske reglene, så fremt begrunnelsen ikke allerede fremgår av regelforslaget.

Meldingen skal inneholde forslag til tekniske regler på norsk og engelsk. Det er lagt til grunn i 98/34-direktivet at teksten som skal meldes til ESA skal foreligge både på originalspråk og på et av de offisielle EU-språkene. Slik sett skulle norske myndigheter kunne sende inn forslag på for eksempel norsk og dansk. Det har likevel i lengre tid vært underforstått at man ikke fritt kan velge et hvilket som helst EU-språk, men må oversette forslagene til engelsk, se bl.a. uttalelser i St.prp. nr. 81 (1989–90). Nærings- og handelsdepartementet har derfor foreslått å lovfeste at tekstforslagene skal foreligge på engelsk i tillegg til norsk.

Melding om forslag til tekniske regler skal sendes til ESA i et skjema. Skjemaet kan bl.a. mottas fra Nærings- og handelsdepartementet.

Det fremgår av artikkel 8 nr. 1 annet ledd i 98/34-direktivet at medlemsstatene «om nødvendig [skal] oversende teksten til de lover og forskrifter som hovedsakelig og direkte ligger til grunn [for den tekniske regelen], dersom det er nødvendig å kjenne en slik tekst for å kunne vurdere rekkevidden av forslaget til teknisk forskrift». Nærings- og handelsdepartementet foreslår i lovforslaget *annet ledd først punktum* en noe strengere ordlyd enn i direktivet. Dette skyldes at ESA, i tråd med EF-domstolens praksis, normalt krever å få alle aktuelle og relevante bestemmelser i tilknytning til forslaget til tekniske regler. Dersom de ikke mottar nødvendig dokumentasjon vil ESA kreve at meldingen kompletteres. Normalt vil dette bety at hele lov- eller forskriftsteksten skal vedlegges. Men dersom det dreier seg om en stor lov/forskrift og det kun er en mindre del som er relevant, vil det være tilstrekkelig å vedlegge relevante deler av loven eller forskriften. Stillstandsplikten, jf. lovforslaget § 6, omfatter imidlertid kun de tekniske reglene.

Fra tidspunktet ESA mottar forslag til tekniske regler og meldingsskjema, vil stillstandsperioden begynne å løpe, jf. lovforslaget § 6. Selv om ESA trenger ytterligere opplysninger, bakgrunnsmateriale mv. vil dette i utgangspunktet ikke endre tidspunktet for når stillstandsperioden begynner å løpe.

I følge *annet ledd annet punktum* er det tilstrekkelig at meldingen kun inneholder den tekniske regelen eller de tekniske reglene, dersom det gjøres endringer i regelverk som tidligere har vært meldt til ESA.

Når forslaget til en teknisk regel kun er en gjengivelse av en internasjonal eller europeisk standard, er det tilstrekkelig at meldingen inneholder opplysninger om den aktuelle standarden, jf. bestemmelsens *trede ledd*.

I *fjerde ledd* stilles krav om ytterligere opplysninger dersom forslaget til tekniske regler særlig tar sikte på å begrense omsetning eller anvendelse av et kjemisk stoff, preparat eller produkt av hensyn til folkehelsen eller vern av forbrukerne. Meldingen skal i slike tilfeller også inneholde et sammendrag av, eller henvisning til, relevante opplysninger om det aktuelle stoffet, preparatet eller produktet. Meldingen skal angi hvilke virkninger regelen ventes å ha på folkehelsen, for forbrukervernet og miljøet samt en risikovurdering. Der det er hensiktsmessig skal risikovurderingen foretas i samsvar med de generelle prinsippene for risikovurdering av kjemiske stoffer som er nevnt i forskrift 4. mai 1995 nr. 460 om vurdering og kontroll av risikoer ved eksisterende stoffer artikkel 10 nr. 4 eller i forskrift 1. juli 1996 nr. 715 om forhåndsmelding av

nye kjemiske stoffer § 4 fjerde ledd. Disse forskriftene gjennomfører henholdsvis forordning (EØF) nr. 793/93 og direktiv 67/548/EØF sist endret ved direktiv 92/32/EØF.

Bestemmelsen gjennomfører artikkel 8 nr. 1 første, annet og fjerde ledd av den konsoliderte versjonen av direktivene, tilpasset ved EØS-komiteens beslutning nr. 146/1999 artikkel 1 bokstav b.

Kapittel III Stillstandsplikt

Til § 6 Stillstandsplikt

Etter *første ledd* innføres en midlertidig stillstandsperiode på tre måneder for forslag til tekniske regler, regnet fra den dato ESA mottar meldingen. Stillstandsperioden skal gi ESA/Kommisjonen, andre EØS-stater og Sveits tilstrekkelig tid til å kommentere forslaget.

Meldepliktens omfang svarer som tidligere nevnt ikke alltid til stillstandsplikten. Det er kun de tekniske reglene i et lov- eller forskriftsforslag som omfattes av stillstandsplikten.

I tråd med direktivet skiller lovforslaget mellom å gi *utførlige uttalelser* og å gi *kommentarer*. Det fremkommer av henvendelsen hvorvidt det dreier seg om det ene eller det andre. Det er kun ved utførlige uttalelser at stillstandsperioden utvides. Dette gjør ESA oppmerksom på i sin henvendelse. Det er kun EØS EFTA-statene, Sveits og ESA som kan gi utførlige uttalelser mens alle EØS-statene, Sveits, ESA og Kommisjonen kan gi kommentarer. Selv om mottaker av kommentarer ikke er forpliktet til å endre forslaget i tråd med kommentarene, bør mottaker så langt det er mulig ta hensyn til dem i den videre forberedelsen av regelen, jf. *annet ledd*.

Bestemmelsens *trede ledd* gjelder dersom en EØS EFTA-stat, Sveits eller ESA avgir en utførlig uttalelse innenfor tre-måneders-perioden omtalt i første ledd. Når det gis en utførlig uttalelse utvides stillstandsperioden avhengig av hvilken type regel man står overfor, til henholdsvis fire eller seks måneder. For forslag til regler om tjenester og forslag til tekniske regler i form av avtale utvides stillstandsperioden med én måned. For alle andre forslag til tekniske regler utvides stillstandsperioden med tre måneder.

En utførlig uttalelse fra ESA avgis dersom forslaget til tekniske regler inneholder bestemmelser som innebærer handelshindringer i strid med EØS-avtalen. I motsetning til ved kommentarer skal mottaker av den utførlige uttalelsen opplyse ESA om hvordan man vil følge opp uttalelsen og fjerne den aktuelle handelshindringen. ESA vil kommentere oppfølgingen. Dersom man unnlater å følge dette

kravet kan ESA reise traktatbruddssøksmål ihht ODA artikkel 31. Selv om endringer etter en utførlig uttalelse medfører en vesentlig endring av det forslaget som opprinnelig ble meldt, trenger man ikke å melde forslaget på ny til ESA, jf. lovforslaget § 2 første ledd bokstav d. Det kan nevnes at Norge per i dag aldri har mottatt en utførlig uttalelse.

Bestemmelsen gjennomfører artiklene 8 nr. 2 og 9 nr. 1 av den konsoliderte versjonen av direktivene, tilpasset ved EØS-beslutning nr. 16/2001 artikkel 1 nr. 3 og 4.

Til § 7 Unntak fra stillstandsplikten ved behov for umiddelbar vedtakelse

Denne bestemmelsen gjør unntak fra stillstandsplikten i lovforslaget § 6. Bestemmelsen lempet imidlertid ikke på meldingskravene etter §§ 4 og 5 eller kravet i § 13 om at endelig tekst må sendes til ESA.

I bestemmelsens *første ledd* angis tilfeller hvor stillstandsplikten kan settes til side. Her nevnes bl.a. vern av folkehelsen og den offentlige sikkerhet samt vern av dyrs helse. Begrepet « offentlig sikkerhet » skal tolkes vidt og omfatter både sikkerhet av personer og sikkerhet av infrastruktur som veier, bruer, tunneler, mv.

Bestemmelsen stiller krav om at situasjonen er alvorlig. Det stilles også krav om at situasjonen har vært uforutsigbar. Med begrepet « uforutsigbar situasjon » menes noe som er uventet eller har skjedd plutselig, med andre ord en situasjon der normale tiltak ikke hadde vært tilstrekkelige. Som eksempler på situasjoner som omfattes av bestemmelsens første ledd kan nevnes oppdagelse av munn- og klovsyke eller farlige stoffer som kan ødelegge f.eks. drikkevann.

De finansielle tjenestene som omtales i *annet ledd* er tjenester som ikke kun er en gjennomføring av EØS-rettsakter, jf. lovforslaget § 2 første ledd bokstav a. Her stilles kun vilkår om at situasjonen er alvorlig, ikke at den også må være uforutsigbar.

Ifølge bestemmelsens *tredje ledd* skal forslag til regler likevel meldes på vanlig måte etter kapittel II. Det må da opplyses hvilke årsaker som nødvendiggjør en umiddelbar innføring av tiltakene. Adgangen til å kunne påberope seg disse unntaksbestemmelsene er begrenset. Meldingen som sendes ESA skal derfor nøye begrunnes. Her skal man bl.a. særlig vektlegge uforutsigbarheten av og alvorret ved den farlige situasjonen vedkommende myndighet står overfor, samt den absolutte nødvendigheten av å treffe umiddelbare tiltak for å avverge den.

Ifølge 98/34-direktivet artikkel 9 nr. 7 kan Kom-

misjonen i forkant av vedtak prøve hvorvidt det foreligger ekstraordinære forhold som unntar fra stillstandsplikten. Ved EØS-beslutning nr. 16/2001 artikkel 1 nr. 4 er hele artikkel 9 erstattet. I den tilpassede teksten gis det ikke mulighet for ESA i forkant å prøve hvorvidt vilkårene i unntakene er oppfylt. ESA kan imidlertid alltid i ettertid prøve om de aktuelle bestemmelser utgjør en teknisk handelshindring.

Bestemmelsen gjennomfører artikkel 9 nr. 7 av den konsoliderte versjonen av direktivene, som tilpasset ved EØS-beslutning nr. 16/2001 artikkel 1 nr. 4.

Til § 8 Andre unntak fra stillstandsplikten

På lik linje med unntaksbestemmelsene i lovforslaget § 7, må forslag til tekniske regler som omfattes av unntakene i denne bestemmelsen meldes i samsvar med lovforslaget kapittel II.

I denne bestemmelsen oppstilles to generelle unntak. Etter *bokstav a* unntas tekniske regler som tar sikte på forbud mot produksjon under forutsetning av at det ikke hindrer den frie bevegelsen av varer. Bestemmelser om fri bevegelse av varer (det frie varebyttet) fremgår av EØS-avtalen del II. Dette unntak er aldri blitt påberopt, og Kommisjonen har uttalt at den har vanskeligheter med å finne et eksempel der slike regler ikke samtidig påvirker den frie bevegelsen av varer.

Etter *bokstav b* unntas regler om økonomiske tiltak som påvirker forbruket av produkter eller informasjonssamfunnstjenester ved å oppmuntre til overholdelse av disse reglene. Disse reglene er unntatt fordi de anses å være effektive redskaper for å gjennomføre politikk som påvirker forbrukernes adferd på en måte som samtidig ivaretar miljø- og forbrukerhensyn. Se også merknad til § 3 nr. 1 annet ledd.

Bestemmelsen gjennomfører artikkel 10 nr. 2 og 4 av den konsoliderte versjonen av direktivene.

Kapittel IV Rettsvirkninger ved brudd på loven

Til § 9 Uanvendelighet

Brudd på meldeplikten etter kapittel II og III, medfører i visse tilfeller at ikke-meldte tekniske regler blir uanvendelige eller ikke kan påberopes overfor den enkelte. Bestemmelsen bygger på EF-domstolens praksis om rettsvirkninger av manglende overholdelse av 98/34-direktivets krav.

Bestemmelsen skal tolkes i samsvar med EF-domstolens rettspraksis. Bestemmelsen skal også,

så langt som mulig, tolkes i samsvar med fremtidig praksis fra EF-domstolen. Det vises i denne sammenheng til at det ved fortolkning og gjennomføring av EØS-avtalen skal tas tilbørlig hensyn til de prinsipper som er fastlagt gjennom de relevante rettsavgjørelser som EF-domstolen har truffet etter undertegningen av EØS-avtalen, jf. EØS-avtalen artikkel 6, jf. ODA artikkel 3.

Det presiseres at all type virksomhet som er beskyttet av reglene om fri bevegelighet av henholdsvis varer og informasjonssamfunnstjenester, også skal være beskyttet av lovbestemmelsen om uanvendelighet.

Det fremgår av bestemmelsen at vedtatte tekniske regler som ikke er meldt til ESA i samsvar med lovens krav, ikke kan anvendes eller påberopes overfor den enkelte. Det samme skal gjelde dersom stillstandsplikten ikke er overholdt. Uttrykket «anvendes eller påberopes» skal i samsvar med EF-domstolens praksis dekke pålegg fra det offentlige, avtaleforhold mellom private og det offentlige og avtaler mellom private parter. Begrepet «den enkelte» dekker således privatpersoner, foretak, organisasjoner m.v. Det skal imidlertid bemerkes at bestemmelsen ikke er til hinder for at partene i en avtale kan fastsette at en umeldt regel skal gjelde i avtaleforholdet, på samme måte som en avtale kan henvise til et forslag til tekniske regler som ennå ikke er vedtatt.

Brudd på meldeplikten eller stillstandsplikten medfører ikke automatisk at de ikke-meldte tekniske reglene blir uanvendelige. I samsvar med EF-domstolens praksis må det foreligge en eller annen form for hindring for den frie bevegeligheten av varer og informasjonssamfunnstjenester.

Når det gjelder hindringer for produksjon, import, omsetning eller bruk av et produkt i henhold til *bokstav a*, vises det til definisjonene, jf. § 3.

Begrepet omsetning dekker både reklame og salg. Eksport av produkter er ikke nevnt i dette punktet. Begrunnelsen for det er at EØS-retten tillater omvendt diskriminering, dvs. det å behandle egne innbyggere dårligere enn andre. Det betyr at EØS-retten ikke hindrer restriksjoner på eksport, forutsatt at restriksjonene også gjelder nasjonal omsetning, dvs. at eksportrettet næring ikke diskrimineres i forhold til innenlandsk næring, jf. EF-domstolen sak C-15/79 (Groenveld).

I *bokstav b* nevnes hindringer for ytelse, omsetning, etablering eller bruk av informasjonssamfunnstjenester. Informasjonssamfunnstjenester er definert i § 3 nummer 5. Begrepet omsetning vil også her dekke både reklame og salg.

Til § 10 Melding og stadfestelse etter vedtakelse

Første ledd stiller krav om at en teknisk regel som er vedtatt uten først å være meldt etter bestemmelsene i denne loven, umiddelbart skal meldes til ESA etter §§ 4 og 5, det vil si som forslag til regel på vanlig måte. Det gjelder både dersom den tekniske regelen ikke er blitt meldt etter kravene i §§ 4 og 5 og dersom den tekniske regelen er blitt vedtatt før stillstandsperioden etter § 6 er løpt ut.

Bestemmelsen omfatter tekniske regler som allerede har trådt i kraft og tekniske regler som ennå ikke har trådt i kraft men som ved lov er vedtatt av Stortinget og sanksjonert av Kongen, eller ved forskrift er sanksjonert av Kongen eller av det organ som har blitt tildelt delegasjon av lovgivningsmyndighet til å fastsette forskriften.

Plikt til å melde allerede vedtatte tekniske regler etter denne bestemmelsen påligger normalt det samme organ som etter lovforslaget § 4 opprinnelig hadde plikt til å melde forslaget til ESA.

Tekniske regler som er meldt i samsvar med første ledd skal stadfestes (*ratihaberes*), se *annet ledd*. Det oppstilles to krav før de vedtatte tekniske reglene kan stadfestes. For det første må stillstandsperioden ha løpt ut, jf. lovforslaget §§ 6 til 8. For det andre må den tekniske regelen forbli uendret, dvs. at den ikke skal justeres på grunn av mottatte kommentarer (jf. lovforslaget § 6 annet og tredje ledd) eller av annen grunn. Dersom det er behov for å endre den tekniske regelen, dvs. endre en allerede vedtatt lov eller forskrift, må dette skje på vanlig måte i henhold til kravene i bl.a. forvaltningsloven og utredningsinstruksen, og deretter meldes i henhold til kravene i kapittel II og III.

Ifølge Grunnloven § 77 skal Lagtinget etter å ha bifalt en av Odelstinget foreslått lovbeslutning sende beslutningen til Kongen med anmodning om sanksjonering. Etter at Kongen har undertegnet lovbeslutningen er den blitt en lov, jf. Grunnloven § 78. Stadfesting er rettslig og prinsipielt noe annet enn sanksjon etter Grunnloven § 78. Mens Kongens sanksjon er en forutsetning for at et lovvedtak truffet av Stortinget skal være *gyldig*, er Kongens stadfesting etter lovforslaget her, en forutsetning for at en gyldig vedtatt lov som opprinnelig ikke er meldt til ESA, skal bli *anvendelig*. Ny sanksjon etter stadfesting er ikke nødvendig. I forhold til forskrifter er det tilstrekkelig at det organ som har fastsatt forskriften stadfester den på ny.

Til § 11 Kunngjøring i Norsk Lovtidend

Departementet ser det som hensiktsmessig å kunngjøre at en stadfestelsesprosedyre etter § 10 er satt

i gang. På den måten vil det være kjent at tekniske regler i det aktuelle regelverket kan være uanvendelig eller ikke kan påberopes. På bakgrunn av dette stiller *første ledd* krav om at melding om at slik prosedyre er igangsatt skal sendes Norsk Lovtidend til kunngjøring. Denne plikten retter seg mot den som har sendt inn meldingen til ESA etter lovforslaget § 4, jf. § 10 første ledd.

Etter *andre ledd* skal stadfestelsen, det vil si opplysningen om at loven eller forskriften er stadfestet, kunngjøres i Norsk Lovtidend. Plikten til å kunngjøre selve regelverket er regulert av forvaltningsloven § 38.

Ved kunngjøringen etter kravene i denne bestemmelsen skal kravene i § 12 om henvisning til denne loven følges, jf. *tredje ledd*. Etter kunngjøringen av stadfestelse av tekniske regler skal reglene sendes til ESA, via Nærings- og handelsdepartementet, i henhold til kravene i § 13.

Det stilles ikke formkrav til hvordan Norsk Lovtidend skal orienteres om pågående stadfestelsesprosedyre etter første ledd. Det stilles heller ikke krav til hvordan kunngjøringen etter annet ledd skal gjøres. Det kan imidlertid ikke utelukkes at det vil være behov for å kunne gi nærmere veiledning og regulering i forhold til nevnte formkrav. Departementet foreslår derfor at det i lovforslaget § 15 inntas hjemmel til å regulere slike forhold i forskrift.

Kapittel V Forskjellige bestemmelser

Til § 12 Henvisning til denne loven

Når endelig lov- eller forskriftstekst kunngjøres skal det i hjemmelsanvisningen henvises til 98/34-direktivet som endret ved 98/48-direktivet, og denne loven. På denne måten vil det være mulig å kontrollere at tekniske regler er meldt i samsvar med denne loven.

Bestemmelsen gjennomfører artikkel 12 av den konsoliderte versjonen av direktivene.

Til § 13 Informasjon til EFTAs overvåkningsorgan

Det fremgår av denne bestemmelsen at vedkommende myndigheter skal sende den endelige teksten til en tidligere meldt teknisk regel, til ESA. Den endelige teksten skal oversendes på originalspråket og trenger ikke å oversettes. Det er ikke krav om å på ny sende med tidligere vedlegg, for eksempel relevante bestemmelser i lov eller forskrift, jf. § 5 annet ledd første punktum. Teksten skal sendes elektronisk via Nærings- og handelsdepartementet. Bestemmelsen skal sikre at ESA får mulighet til å

kontrollere at norske myndigheter har overholdt sine forpliktelser i henhold til informasjonsprosedyren. Det kan for eksempel dreie seg om hvorvidt det er tatt hensyn til en utførlig uttalelse fra en annen EØS EFTA-stat, Sveits eller ESA.

Bestemmelsen gjennomfører artikkel 8 nr. 3 av den konsoliderte versjonen av direktivene.

Til § 14 Meldeplikt m.m. for standarder

98/34-direktivet inneholder som tidligere nevnt også bestemmelser om meldeplikt for forslag til nasjonale tekniske standarder, jf. artiklene 2 til 7.

Meldeplikten for forslag til standarder er ikke foreslått lovfestet. Dersom det i fremtiden skulle vise seg nødvendig å regulere denne, foreslår departementet at det tas inn en forskriftshjemmel for dette formål i loven.

Til § 15 Forskrifter til loven

Departementet kan ved forskrift nærmere regulere utforming og kunngjøring av meldinger jf. lovforslaget §§ 4, 5 og 11, og om norske utførlige uttalelser og kommentarer til andre staters forslag til regler jf. lovforslaget § 6.

Kapittel VI Sluttbestemmelser

Til § 16 Ikrafttredelse og overgangsbestemmelse

For å unngå en situasjon med betydelig rettsusikkerhet foreslår Nærings- og handelsdepartementet at det tas inn en overgangsbestemmelse om at denne loven ikke skal gjelde for tekniske regler som allerede er vedtatt.

Til § 17 Andre lovendringer

Forvaltningsloven § 38 omhandler formkrav og kunngjøring av forskrifter. Av bestemmelsens første ledd bokstav a fremgår det at en forskrift skal inneholde en utrykkelig henvisning til den eller de bestemmelser som gir forvaltningsorganet hjemmel til å utferdige forskriften. For å få frem at formkravene til en forskrift blir påvirket at dette lovforslaget, foreslås det at det gjøres en endring i forvaltningsloven § 38 ved å regulere at det også skal gjøres en henvisning i samsvar med § 12. Dette betyr at det for forskrifter i tillegg til hjemmelsanvisningen, også skal henvises til 98/34-direktivet og EØS-høringsloven.

Nærings- og handelsdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om lov om europeisk meldeplikt for tekniske regler (EØS-høringsloven).

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om europeisk meldeplikt for tekniske regler (EØS-høringsloven) i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til lov om europeisk meldeplikt for tekniske regler (EØS-høringsloven)

Kapitel I Alminnelige bestemmelser

§ 1 Formål

Loven skal motvirke ulovlige handelshindringer og bidra til fri bevegelighet i EØS indre marked for varer og informasjonssamfunnstjenester, og etableringer av slike tjenester, gjennom et system for europeisk meldeplikt (EØS-høring) for forslag til tekniske regler.

§ 2 Saklig og stedlig virkeområde

Loven gjelder for statlige forvaltningsorganers utarbeidelse og vedtakelse av tekniske regler. Loven gjelder likevel ikke for tekniske regler som

- a) gjennomfører bindende bestemmelser i EØS-rettsakter, herunder rettsakter på området elektronisk kommunikasjon,
- b) utelukkende bygger på beskyttelsesklausuler i bindende EØS-rettsakter,
- c) utelukkende gjennomfører en dom avsagt av EFTA-domstolen eller EF-domstolen,
- d) utelukkende endrer en teknisk regel i samsvar med en anmodning fra EFTAs overvåkningsorgan,
- e) utelukkende oppfyller forpliktelser etter internasjonale avtaler som fører til felles regler i EØS,
- f) utelukkende gjelder produkter innen landbruks- og fiskerisektoren, så langt disse sektorene ikke er omfattet av EØS-avtalen,
- g) er meldt til EFTAs overvåkingsorgan gjennom meldesystemet for forbrukerprodukter som utgjør en alvorlig risiko (RAPEX), jf. direktiv 2001/95/EF artikkel 12 nr. 1.

Bortsett fra § 13 gjelder loven heller ikke tekniske regler om investeringstjenester i forbindelse med verdipapirer, som etter sitt innhold er identiske med direktiv 93/22/EØF, eller om markeder eller organer som utfører oppgaver i forbindelse med oppgjør for slike markeder.

Departementet kan ved forskrift gjøre ytterligere unntak fra lovens saklige virkeområde, så langt det er forenlig med EØS-avtalen.

Kongen kan i forskrift bestemme at loven skal gjelde for Svalbard og Jan Mayen, og kan fastsette særlige regler under hensyn til de stedlige forhold.

§ 3 Definisjoner

1. Med *tekniske regler* menes i denne lov:

- a) tekniske spesifikasjoner eller andre krav, herunder instruksjoner, som rettslig eller faktisk må følges for å kunne bringe i omsetning eller bruke et produkt i hele eller en større del av Norge,
- b) krav til informasjonssamfunnstjenester, herunder instruksjoner, som rettslig eller faktisk må følges for å kunne yte, omsette, etablere eller bruke slike tjenester i hele eller en større del av Norge,
- c) regler som forbyr produksjon, import, omsetning eller bruk av et produkt,
- d) regler som forbyr ytelse, omsetning, etablering eller bruk av en informasjonssamfunnstjeneste.

Som tekniske regler regnes også vilkår i avtaler med det offentlige om overholdelse av tekniske spesifikasjoner eller andre krav, med unntak av anbudsgrunnlag ved offentlige innkjøp, og regler om økonomiske tiltak som påvirker forbruket av produkter eller informasjonssamfunnstjenester ved å motivere til å følge slike krav.

2. Med *tekniske spesifikasjoner* menes krav til et produkts egenskaper, for eksempel med hensyn til kvalitet, yteevne, sikkerhet eller dimensjoner, samt krav til produktet som gjelder betegnelse, terminologi, symboler, testing og testingsmetoder, pakking, merking og etikettering og fremgangsmåter for samsvarsvurdering. Som tekniske spesifikasjoner regnes også krav til produksjonsmetoder for:

- a) produkter beregnet på konsum, forvarer samt legemidler som definert i legemiddel-loven § 2, og
- b) andre produkter når kravene påvirker produktens egenskaper.

3. Med *andre krav* menes krav som ikke er tekniske spesifikasjoner, og som påvirker produktets levetid etter at det er brakt på markedet, for eksempel krav til bruk, resirkulering eller gjenbruk, dersom slike krav i betydelig grad kan påvirke produktets sammensetning, egenskaper eller omsetning.

4. Med *produkt* menes industriprodukter og landbruksprodukter som omfattes av EØS-avtalen.
5. Med *informasjonssamfunnstjenester* menes enhver tjeneste som vanligvis ytes mot vederlag og som formidles elektronisk over avstand og etter individuell anmodning fra en tjenestemottaker, jf. den veiledende listen i direktiv 98/48/EF vedlegg V.
6. Med *regler om informasjonssamfunnstjenester* menes regler som helt eller delvis har som direkte formål å regulere tilgangen til informasjonssamfunnstjenester og ytelse av slike tjenester, særlig bestemmelser som gjelder tjenesteyteren, mottakeren av tjenester og tjenestene som sådanne.

Kapittel II Meldeplikt

§ 4 Meldeplikt for tekniske regler

Forslag til tekniske regler skal meldes til EFTAs overvåkingsorgan gjennom departementet.

Det skal gis ny melding etter første ledd dersom det gjøres endringer som i vesentlig grad

- a) endrer virkeområdet,
- b) forkorter tidsplanen for gjennomføring, eller
- c) innfører nye eller strengere krav.

§ 5 Krav til meldingens innhold mv.

Meldingen skal inneholde forslaget til tekniske regler på norsk og engelsk. Dersom det ikke fremgår av regelforslaget, skal meldingen begrunne hvorfor reglene anses som nødvendige.

Så fremt det ikke er åpenbart unødvendig for forståelsen av de tekniske reglene, skal også andre relevante deler av regelverket tas med i meldingen. Dersom det gjøres endringer i tekniske regler som tidligere har vært meldt til EFTAs overvåkingsorgan, er det tilstrekkelig at meldingen inneholder endringene.

Når forslaget utelukkende bygger på en internasjonal eller europeisk standard, er det tilstrekkelig at meldingen viser til den aktuelle standarden.

Dersom forslaget særlig tar sikte på å begrense omsetning eller anvendelse av et kjemisk stoff, preparat eller produkt for å beskytte folkehelsen, miljøet eller forbrukerne, skal meldingen også gi opplysninger som nevnt i direktiv 98/34/EF artikkel 8 nr. 1 fjerde ledd.

Kapittel III Stillstandsplikt

§ 6 Stillstandsplikt

Forslag til tekniske regler som skal meldes etter § 4, kan ikke vedtas før tre måneder etter det

tidspunkt EFTAs overvåkingsorgan mottar melding etter kapittel II, såfremt ikke annet følger av tredje ledd i paragrafen her eller §§ 7 og 8.

Dersom en EØS-stat, Sveits, EFTAs overvåkingsorgan eller Europakommisjonen gir kommentarer til et forslag til teknisk regel, skal det så langt det er mulig tas hensyn til disse.

Dersom departementet innen tre måneder regnet fra det tidspunkt EFTAs overvåkingsorgan mottar meldingen, mottar en utførlig uttalelse fra en EØS EFTA-stat, Sveits eller EFTAs overvåkingsorgan om at det planlagte tiltaket kan skape hindringer for den frie bevegelsen av varer eller informasjonssamfunnstjenester, eller for etablering av slike tjenester, skal vedtakelsen utsettes med ytterligere

- a) en måned for forslag til regler om informasjonssamfunnstjenester og for forslag til vilkår i avtaler som nevnt i § 3 nr. 1 annet ledd, og
- b) tre måneder for andre forslag til tekniske regler.

§ 7 Unntak fra stillstandsplikten ved behov for umiddelbar vedtakelse

Stillstandsplikten etter § 6 får ikke anvendelse når tekniske regler må utarbeides på kort tid og vedtas umiddelbart på grunn av en alvorlig og uforutsigbar situasjon knyttet til

- a) vern av folkehelsen, dyrs helse eller plantelivet,
- b) offentlig sikkerhet, eller
- c) offentlig orden når det gjelder regler om informasjonssamfunnstjenester, herunder særlig regler til vern av mindreårige.

Stillstandsplikten etter § 6 får heller ikke anvendelse når regler om finansielle tjenester må vedtas og settes i kraft umiddelbart på grunn av en alvorlig situasjon knyttet til det økonomiske systems sikkerhet og integritet, herunder særlig regler til vern av innskyttere, investorer og forsikrede.

Meldingen etter kapittel II skal angi grunnen til at umiddelbar vedtakelse anses nødvendig.

§ 8 Andre unntak fra stillstandsplikten

Stillstandsplikten etter § 6 kommer ikke til anvendelse på

- a) tekniske regler som forbyr produksjon uten å hindre den frie bevegelsen av varer, og
- b) tekniske regler om økonomiske tiltak som nevnt i § 3 nr. 1 annet ledd.

Kapittel IV Rettsvirkninger ved brudd på loven

§ 9 Uanvendelighet

Tekniske regler som er vedtatt uten behandling i samsvar med kapittel II og III, kan ikke anvendes

eller påberopes overfor den enkelte før de er behandlet i samsvar med § 10, så langt anvendelse eller påberopelse vil kunne hindre eller vanskeliggjøre

- a) produksjon, import, omsetning eller bruk av et produkt, eller
- b) ytelse, omsetning, etablering eller bruk av informasjonssamfunnstjenester.

§ 10 Melding og stadfestelse etter vedtakelse

Tekniske regler som er vedtatt uten behandling i samsvar med kapittel II og III, skal umiddelbart meldes til EFTAs overvåkingsorgan etter §§ 4 og 5 som forslag til tekniske regler.

Dersom de vedtatte tekniske reglene ikke endres etter at de er behandlet i samsvar med kapittel II og III, skal reglene stadfestes. Tekniske regler som er vedtatt ved lov, stadfestes av Kongen. Tekniske regler som er vedtatt ved forskrift, stadfestes av det organ som har vedtatt forskriften.

§ 11 Kunngjøring i Norsk Lovtidend

Samtidig med at melding etter § 10 første ledd sendes til EFTAs overvåkingsorgan, skal opplysning om meldingen sendes til kunngjøring i Norsk Lovtidend.

Stadfestelse etter § 10 annet ledd skal kunngjøres i Norsk Lovtidend.

Ved kunngjøring i henhold til denne paragrafen gjelder kravene i § 12.

Kapittel V Forskjellige bestemmelser

§ 12 Henvisning til denne loven

Tekniske regler som kunngjøres, skal inneholde en henvisning til direktiv 98/34/EF, som endret ved direktiv 98/48/EF, og denne loven.

§ 13 Informasjon til EFTAs overvåkingsorgan

Tekniske regler som har vært meldt til EFTAs overvåkingsorgan etter loven her og har trådt i kraft, skal sendes til EFTAs overvåkingsorgan gjennom departementet.

§ 14 Meldeplikt m.m. for standarder

Departementet kan ved forskrift gi regler om meldeplikt m.m. ved nasjonal utarbeidelse av standarder.

§ 15 Forskrifter til loven

Departementet kan ved forskrift gi nærmere regler om utforming og kunngjøring av meldinger og om utførlige uttalelser eller kommentarer til andre staters forslag til tekniske regler.

Kapittel VI Sluttbestemmelser

§ 16 Ikrafttredelse og overgangsbestemmelse

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

Loven gjelder ikke for tekniske regler vedtatt før lovens ikrafttredelse.

§ 17 Andre lovendringer

Fra den tid loven trer i kraft gjøres følgende endring i lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker § 38 første ledd bokstav a:

inneholde en uttrykkelig henvisning til den eller de bestemmelser som gir forvaltningsorganet hjemmel til å utferdige forskriften, *og en henvisning i samsvar med EØS-høringsloven § 12 hvis forskriften inneholder tekniske regler i henhold til nevnte lov.*

Vedlegg 1*Unofficial consolidated version prepared by the services of the Commission¹*

Directive 98/34/EC of the European Parliament and of the Council laying down a procedure for the provision of information in the field of technical standards and regulations and of rules on information society services

Directive 98/34/EC of the European Parliament and of the Council of 22 June 1998 laying down a procedure for the provision of information in the field of technical standards and regulations

and

Directive 98/48/EC of the European Parliament and of the Council of 20 July 1998 amending Directive 98/34/EC laying down a procedure for the provision of information in the field of technical standards and regulations

THE EUROPEAN PARLIAMENT AND THE COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION,

Recitals of Directive 98/34/EC

Having regard to the Treaty establishing the European Community, and in particular

Articles 100a, 213 and 43 thereof,

Having regard to the proposal from the Commission²,

Having regard to the opinion of the Economic and Social Committee³,

Acting in accordance with the procedure laid down in Article 189b of the Treaty⁴,

1. Whereas Council Directive 83/189/EEC of 28 March 1983 laying down a procedure for the provision of information in the field of technical standards and regulations⁵ has been variously and substantially amended; whereas for reasons

of clarity and rationality the said Directive should be consolidated;

2. Whereas the internal market comprises an area without internal frontiers in which the free movement of goods, persons, services and capital is ensured; whereas, therefore, the prohibition of quantitative restrictions on the movement of goods and of measures having an equivalent effect is one of the basic principles of the Community;
3. Whereas in order to promote the smooth functioning of the internal market, as much transparency as possible should be ensured as regards national initiatives for the establishment of technical standards or regulations;
4. Whereas barriers to trade resulting from technical regulations relating to products may be allowed only where they are necessary in order to meet essential requirements and have an objective in the public interest of which they constitute the main guarantee;
5. Whereas it is essential for the Commission to have the necessary information at its disposal before the adoption of technical provisions; whereas, consequently, the Member States which are required to facilitate the achievement of its task pursuant to Article 5 of the Treaty must notify it of their projects in the field of technical regulations;
6. Whereas all the Member States must also be informed of the technical regulations contemplated by any one Member State;
7. Whereas the aim of the internal market is to create an environment that is conducive to the competitiveness of undertakings; whereas increased provision of information is one way of helping undertakings to make more of the advantages inherent in this market; whereas it is therefore necessary to enable economic operators to give their assessment of the impact of the national technical regulations proposed by other Member States, by providing for the regu-

¹ The provisions of Directive 98/34/EC which have been modified by Directive 98/48/EC on Information Society Services are indicated in italic.

² OJ C 78, 12.3.1997, p. 4.

³ OJ C 133, 28.4.1997, p. 5.

⁴ Opinion of the European Parliament of 17 September 1997 (OJ C 304, 6.10.1997, p. 79), Council Common Position of 23 February 1998 (OJ C 110, 8.4.1998, p. 1) and Decision of the European Parliament of 30 April 1998 (OJ C 152, 18.5.1998). Decision of the Council of 28 May 1998.

⁵ OJ L 109, 26.4.1983, p. 8. Directive as last amended by Commission Decision 96/139/EC (OJ L 32, 10.2.1996, p. 31).

- lar publication of the titles of notified drafts and by means of the provisions relating to the confidentiality of such drafts;
8. Whereas it is appropriate, in the interests of legal certainty, that Member States publicly announce that a national technical regulation has been adopted in accordance with the formalities laid down in this Directive;
 9. Whereas, as far as technical regulations for products are concerned, the measures designed to ensure the proper functioning or the continued development of the market include greater transparency of national intentions and a broadening of the criteria and conditions for assessing the potential effect of the proposed regulations on the market;
 10. Whereas it is therefore necessary to assess all the requirements laid down in respect of a product and to take account of developments in national practices for the regulation of products;
 11. Whereas requirements, other than technical specifications, referring to the lifecycle of a product after it has been placed on the market are liable to affect the free movement of that product or to create obstacles to the proper functioning of the internal market;
 12. Whereas it is necessary to clarify the concept of a de facto technical regulation; whereas, in particular, the provisions by which the public authority refers to technical specifications or other requirements, or encourages the observance thereof, and the provisions referring to products with which the public authority is associated, in the public interest, have the effect of conferring on such requirements or specifications a more binding value than they would otherwise have by virtue of their private origin;
 13. Whereas the Commission and the Member States must also be allowed sufficient time in which to propose amendments to a contemplated measure, in order to remove or reduce any barriers which it might create to the free movement of goods;
 14. Whereas the Member State concerned must take account of these amendments when formulating the definitive text of the measure envisaged;
 15. Whereas it is inherent in the internal market that, in particular where the principle of mutual recognition cannot be implemented by the Member States, the Commission adopts or proposes the adoption of binding Community acts; whereas a specific temporary standstill period has been established in order to prevent the introduction of national measures from compromising the adoption of binding Community acts by the Council or the Commission in the same field;
 16. Whereas the Member State in question must, pursuant to the general obligations laid down in Article 5 of the Treaty, defer implementation of the contemplated measure for a period sufficient to allow either a joint examination of the proposed amendments or the preparation of a proposal for a binding act of the Council or the adoption of a binding act of the Commission; whereas the time limits laid down in the Agreement of the representatives of the Governments of the Member States meeting within the Council of 28 May 1969 providing for standstill and notification to the Commission⁶, as amended by the Agreement of 5 March 1973⁷, have proved inadequate in the cases concerned and should accordingly be extended;
 17. Whereas the procedure concerning the standstill arrangement and notification of the Commission contained in the abovementioned agreement of 28 May 1969 remains applicable to products subject to that procedure which are not covered by this Directive;
 18. Whereas, with a view to facilitating the adoption of Community measures by the Council, Member States should refrain from adopting technical regulations once the Council has adopted a common position on a Commission proposal concerning that sector;
 19. Whereas, in practice, national technical standards may have the same effects on the free movement of goods as technical regulations;
 20. Whereas it would therefore appear necessary to inform the Commission of draft standards under similar conditions to those which apply to technical regulations; whereas, pursuant to Article 213 of the Treaty, the Commission may, within the limits and under the conditions laid down by the Council in accordance with the provisions of the Treaty, collect any information and carry out any checks required for the performance of the tasks entrusted to it;
 21. Whereas it is also necessary for the Member States and the standards institutions to be informed of standards contemplated by standards institutions in the other Member States;
 22. Whereas systematic notification is actually necessary only in the case of new subjects for standardisation and in so far as the treatment of these subjects at national level may give rise to dif-

⁶ OJ C 76, 17.6.1969, p. 9.

⁷ 60J C 9, 15.3.1973, p. 3.

- ferences in national standards which are liable to disturb the functioning of the market as a result; whereas any subsequent notification or communication relating to the progress of national activities must depend on the interest in such activities expressed by those to whom this new subject has already been communicated;
23. Whereas the Commission must nevertheless be able to request the communication of all or part of the national standardisation programmes so that it can review the development of standardisation activity in particular economic sectors;
 24. Whereas the European standardisation system must be organised by and for the parties concerned, on a basis of coherence, transparency, openness, consensus, independence of special interests, efficiency and decision-making based on national representation;
 25. Whereas the functioning of standardisation in the Community must be based on fundamental rights for the national standardisation bodies, such as the possibility of obtaining draft standards, being informed of the action taken in response to comments submitted, being associated with national standardisation activities or requesting the preparation of European standards in place of national standards; whereas it is for the Member States to take the appropriate measures in their power to ensure that their standardisation bodies observe these rights;
 26. Whereas the provisions concerning the standardisation arrangements applicable to national standardisation bodies when a European standard is in preparation must be brought into line with the relevant provisions adopted by the standardisation bodies within the framework of the European standardisation bodies;
 27. Whereas it is necessary to set up a Standing Committee, the members of which will be appointed by the Member States with the task of helping the Commission to examine draft national standards and cooperating in its efforts to lessen any adverse effects thereof on the free movement of goods;
 28. Whereas the Standing Committee should be consulted on the draft standardisation requests referred to in this Directive;
 29. Whereas this Directive must not affect the obligations of the Member States concerning the deadlines for transposition of the Directives set out in Annex III, Part B,

Recitals of Directive 98/48/EC

Having regard to the Treaty establishing the European Community, and in particular Articles 100a and 213 thereof,

Having regard to the proposal from the Commission⁸,

Having regard to the opinion of the Economic and Social Committee⁹,

Acting in accordance with the procedure laid down in Article 189b of the Treaty¹⁰,

1. *Whereas, in order to promote the smooth functioning of the internal market, as much transparency as possible should be ensured as regards the future national rules and regulations applying to Information Society services, by amending Directive 98/34/EC¹¹;*
2. *Whereas a wide variety of services within the meaning of Articles 59 and 60 of the Treaty will benefit by the opportunities afforded by the Information Society of being provided at a distance, electronically and at the individual request of a recipient of services;*
3. *Whereas the area without internal frontiers comprising the internal market enables providers of such services to develop their cross-border activities with a view to increasing their competitiveness, and thus affords citizens new opportunities to transmit and receive information regardless of frontiers, and consumers new forms of access to goods and services;*
4. *Whereas the extension of the scope of Directive 98/34/EC should not prevent Member States from taking account of the different social, societal and cultural implications inherent in the advent of the Information Society; whereas, in particular, the use of the procedural rules laid down in that Directive for Information Society services should not affect cultural policy measures, particularly in the audio-visual field, which Member States might adopt in accordance with Community law, taking account of their linguistic diversity, their specific national and regional characteristics and their cultural heritage; whereas the development of the Information Society should ensure, in any event, proper access of European citizens to the European cultural heritage supplied in a digital environment;*

⁸ OJ C 307, 16. 10. 1996, p. 11, and OJ C 65, 28. 2. 1998, p. 12.

⁹ OJ C 158, 26. 5. 1997, p. 1.

¹⁰ Opinion of the European Parliament of 16 May 1997 (OJ C 167, 2. 6. 1997, p. 238), Council Common Position of 26 January 1998 (OJ C 62, 26. 2. 1998, p. 48) and Decision of the European Parliament of 14 May 1998 (OJ C 167, 1. 6. 1998). Council Decision of 29 June 1998.

¹¹ OJ L 204, 21. 7. 1998, p. 37.

5. *Whereas Directive 98/34/EC is not intended to apply to national rules relating to fundamental rights, such as constitutional provisions concerning freedom of expression and, more particularly, freedom of the press; whereas it is not intended to apply to the general criminal law either; whereas, furthermore, it does not apply to agreements governed by private law between credit institutions, in particular, to agreements on the execution of payments between credit institutions;*
6. *Whereas the European Council has stressed the need to create a clear and stable legal framework at Community level in order to foster the development of the Information Society; whereas Community law and the rules governing the internal market in particular, including both the principles enshrined in the Treaty and secondary legislation, already constitute a basic legal framework for the development of such services;*
7. *Whereas it should be possible to adapt the existing national rules and regulations applicable to services available at the present so as to take account of new Information Society services, either with a view to ensuring that the general interest is better protected or, on the other hand, with a view to simplifying such rules and regulations where their application is disproportionate to the objectives they pursue;*
8. *Whereas, without coordination at Community level, this foreseeable regulatory activity at national level might give rise to restrictions on the free movement of services and the freedom of establishment, leading in turn to a refragmentation of the internal market, over-regulation and regulatory inconsistencies;*
9. *Whereas, in order to ensure real and effective protection of the general-interest objectives involved in the development of the Information Society, there is a need for a coordinated approach at Community level when questions relating to activities with such highly transnational connotations as those of the new services are dealt with;*
10. *Whereas, in the case of telecommunications services, there is already harmonisation at Community level or, in some cases, arrangements for mutual recognition, and whereas the existing Community legislation provides for adaptations to take account of technological developments and the supply of new services and, as a result, the majority of national regulations concerning telecommunications services will not be subject to notification under this Directive since they will come under the exemptions set out in Article 10(1) or Article 1 point 5 of Directive 98/34/EC; whereas, nevertheless, certain national provisions specifically aimed at matters which are not subject to Community legislation may affect the free movement of Information Society services and to that extent they must be notified;*
11. *Whereas, for the other still little known fields of the Information Society, it would, however, be premature to coordinate national rules and regulations by means of extensive or exhaustive harmonisation at Community level of the substantive law, given that enough is not yet known about the form the new services will take or their nature, that there is as yet at national level no specific regulatory activity in this field, and that the need for, and content of, such harmonisation in the light of the internal market cannot be defined at this stage;*
12. *Whereas it is therefore necessary to preserve the smooth functioning of the internal market and to avert the risks of refragmentation by providing for a procedure for the provision of information, the holding of consultations, and administrative cooperation in respect of new draft rules and regulations; whereas such a procedure will help, inter alia, to ensure that the Treaty, in particular Articles 52 and 59 thereof, is effectively applied and, where necessary, to detect any need to protect the general interest at Community level; whereas, moreover, the improved application of the Treaty made possible by such an information procedure will have the effect of reducing the need for Community rules to what is strictly necessary and proportional in the light of the internal market and the protection of general-interest objectives; whereas, lastly, such a procedure will enable businesses to exploit the advantages of the internal market more effectively;*
13. *Whereas Directive 98/34/EC pursues the same objectives and whereas this procedure is effective, being the most comprehensive one for attaining these objectives; whereas the experience that has been gained in implementing that Directive and the procedures provided for therein can be applied to draft rules on Information Society services; whereas the procedure it lays down is now well established among national authorities;*
14. *Whereas, moreover, in accordance with Article 7a of the Treaty, the internal market comprises an area without internal frontiers in which the free movement of goods, persons, services and capital is ensured and whereas Directive 98/34/EC provides only for an administrative cooperation procedure and not for any harmonisation of substantive rules;*
15. *Whereas, therefore, amendment of Directive 98/34/EC with a view to applying it to draft rules and regulations on Information Society services is the*

approach best suited, with regard to the legal framework of the said services, to meeting effectively the need for transparency in the internal market;

16. *Whereas notification should be provided for notably in the case of rules which are likely to evolve in future; whereas services which are provided at a distance, electronically, and at the individual request of a recipient of services (Information Society services) are likely, in view of their diversity and their future growth, to necessitate and generate the largest number of new rules and regulations; whereas provision must accordingly be made for the notification of draft rules and regulations relating to such services;*
17. *Whereas specific rules on the taking-up and pursuit of service activities which are capable of being carried on in the manner described above should thus be communicated even where they are included in rules and regulations with a more general purpose; whereas, however, general regulations which do not contain any provision specifically aimed at such services need not be notified;*
18. *Whereas 'rules on the taking-up and pursuit of service activities' means rules laying down requirements concerning Information Society services, such as those relating to service providers, services and recipients of services and to economic activities capable of being provided electronically, at a distance and at the individual request of the recipient of the services; whereas, for example, rules on the establishment of service providers, in particular those on authorisation or licensing arrangements, are accordingly covered; whereas a provision specifically aimed at Information Society services must be considered as being such a rule even if part of a more general regulation; whereas, on the other hand, measures of direct and individual concern to certain specific recipients (such as, for example, telecommunications licences) would not be covered;*
19. *Whereas, under Article 60 of the Treaty as interpreted by the case-law of the Court of Justice, 'services' means those normally provided for remuneration; whereas that characteristic is absent in the case of activities which a State carries out without economic consideration in the context of its duties in particular in the social, cultural, educational and judicial fields; whereas national provisions concerning such activities are not covered by the definition given in Article 60 of the Treaty and therefore do not fall within the scope of this Directive;*
20. *Whereas this Directive is without prejudice to the scope of Council Directive 89/552/EEC of 3 October 1989 on the coordination of certain provisions laid down by law, regulation or administrative action in Member States concerning the pursuit of television broadcasting activities¹², as amended by Directive 97/36/EC of the European Parliament and of the Council¹³, or any future amendments;*
21. *Whereas, in any event, this Directive does not cover draft national provisions aimed at transposing the content of Community directives in force or awaiting adoption inasmuch as they are already subject to specific examination; whereas it accordingly covers neither national rules and regulations transposing Directive 89/552/EEC, as amended by Directive 97/36/EC, or any future amendments, nor national rules and regulations transposing, or adopted subsequently within the context of, Directive 97/13/EC of the European Parliament and of the Council of 10 April 1997 on a common framework for general authorisations and individual licences for telecommunications services¹⁴;*
22. *Whereas, moreover, provision should be made for exceptional cases in which national rules and regulations concerning Information Society services might be adopted immediately and whereas it is also important to allow this possibility solely for urgent reasons linked to serious and unforeseeable circumstances, such as circumstances of which there was no previous knowledge and the origin of which is not attributable to any action on the part of the authorities of the Member State concerned, so as not to jeopardize the objective of prior consultation and administrative cooperation inherent in this Directive;*
23. *Whereas it is appropriate for a Member State to postpone for twelve months- or possibly eighteen months in the case of a common position of the Council the adoption of a draft rule on services only where the draft rule relates to a matter which falls within the scope of a proposal for a directive, regulation or decision which the Commission has already submitted to the Council; whereas this standstill obligation may be imposed by the Commission on the relevant Member State only if the draft national rule contains provisions which are not substantively consistent with the proposal submitted by the Commission;*
24. *Whereas definition of the framework for the provision of information and the holding of consultations at Community level as established by this Directive is a precondition for consistent and effective*

¹² OJ L 298, 17. 10. 1989, p. 23.

¹³ OJ L 202, 30. 7. 1997, p. 1.

¹⁴ OJ L 117, 7. 5. 1997, p. 15.

ve participation by the Community in work involving matters relating to the regulatory aspects of Information Society services in the international context;

25. *Whereas it is appropriate that, in the context of the functioning of Directive 98/34/EC, the Committee provided for in Article 5 thereof should meet specifically to examine questions relating to Information Society services;*

26. *Whereas, by the same token, it should be noted that whenever a national measure is required also to be notified at the draft stage under another Community act, the Member State concerned may make a single communication under that other act, by indicating that that communication constitutes a communication also for the purpose of this Directive;*

27. *Whereas the Commission will at regular intervals investigate developments in the market for new services in the field of the Information Society, especially in the framework of the convergence between telecommunications, information technology and media and, where necessary, take initiatives in order to adapt rules promptly in order to encourage the European development of new services,*

HAVE ADOPTED THIS DIRECTIVE:

Operative part of Directives 98/34/EC and 98/48/EC

Article 1

For the purposes of this Directive, the following meanings shall apply:

1. «product»: any industrially manufactured product and any agricultural product, including fish products;
2. «service»: any Information Society service, that is to say, any service normally provided for remuneration, at a distance, by electronic means and at the individual request of a recipient of services.

For the purposes of this definition:

- «at a distance»: means that the service is provided without the parties being simultaneously present,
- «by electronic means»: means that the service is sent initially and received at its destination by means of electronic equipment for the processing (including digital compression) and storage of data, and entirely transmitted, conveyed and received by wire, by radio, by optical means or by other electromagnetic means,
- «at the individual request of a recipient of services»: means that the service is provided

through the transmission of data on individual request.

An indicative list of services not covered by this definition is set out in Annex V.

This Directive shall not apply to:

- radio broadcasting services,
- television broadcasting services covered by point (a) of Article 1 of Directive 89/552/EEC¹⁵.

3. «technical specification»: a specification contained in a document which lays down the characteristics required of a product such as levels of quality, performance, safety or dimensions, including the requirements applicable to the product as regards the name under which the product is sold, terminology, symbols, testing and test methods, packaging, marking or labelling and conformity assessment procedures.

The term «technical specification» also covers production methods and processes used in respect of agricultural products as referred to Article 38(1) of the Treaty, products intended for human and animal consumption, and medicinal products as defined in Article 1 of Directive 65/65/EEC¹⁶, as well as production methods and processes relating to other products, where these have an effect on their characteristics;

4. «other requirements»: a requirement, other than a technical specification, imposed on a product for the purpose of protecting, in particular, consumers or the environment, and which affects its life cycle after it has been placed on the market, such as conditions of use, recycling, reuse or disposal, where such conditions can significantly influence the composition or nature of the product or its marketing;
5. «rule on services»: requirement of a general nature relating to the taking-up and pursuit of service activities within the meaning of point 2, in particular provisions concerning the service provider, the services and the recipient of services, excluding any rules which are not specifically aimed at the services defined in that point.

This Directive shall not apply to rules relating to matters which are covered by Community legislation in the field of telecommunications services, as defined by Directive 90/387/EEC¹⁷.

¹⁵ OJ L 298, 17.10.1989, p. 23. Directive as last amended by Directive 97/36/EC (OJ L 202, 30.7.1997, p. 1).

¹⁶ Council Directive 65/65/EEC of 26 January 1965 on the approximation of provisions laid down by law, regulation or administrative action relating to medicinal products (OJ 22, 9.2.1965, p. 369/65), Directive as last amended by Directive 93/39/EEC (OJ L 214, 24.8.1993, p. 22).

¹⁷ OJ L 192, 24.7.1990, p. 1. Directive as amended by Directive 97/51/EC (OJ L 295, 29.10.1997, p. 23).

This Directive shall not apply to rules relating to matters which are covered by Community legislation in the field of financial services, as listed non-exhaustively in Annex VI to this Directive.

With the exception of Article 8(3), this Directive shall not apply to rules enacted by or for regulated markets within the meaning of Directive 93/22/EEC or by or for other markets or bodies carrying out clearing or settlement functions for those markets.

For the purposes of this definition:

- *a rule shall be considered to be specifically aimed at Information Society services where, having regard to its statement of reasons and its operative part, the specific aim and object of all or some of its individual provisions is to regulate such services in an explicit and targeted manner,*
 - *a rule shall not be considered to be specifically aimed at Information Society services if it affects such services only in an implicit or incidental manner.*
6. «standard»: a technical specification approved by a recognised standardisation body for repeated or continuous application, with which compliance is not compulsory and which is one of the following:
 - international standard: a standard adopted by an international standardisation organisation and made available to the public,
 - European standard: a standard adopted by a European standardisation body and made available to the public,
 - national standard: a standard adopted by a national standardisation body and made available to the public;
 7. «standards programme»: a work programme of a recognised standardisation body listing the subjects on which standardisation work is being carried out;
 8. «draft standard»: document containing the text of the technical specifications concerning a given subject, which is being considered for adoption in accordance with the national standards procedure, as that document stands after the preparatory work and as circulated for public comment or scrutiny;
 9. «European standardisation body»: a body referred to in Annex I;
 10. «national standardisation body»: a body referred to in Annex II;
 11. «technical regulation»: technical specifications and other requirements *or rules on services*, including the relevant administrative provisions, the observance of which is compulsory, de jure

or de facto, in the case of marketing, provision of a service, establishment of a service operator or use in a Member State or a major part thereof, as well as laws, regulations or administrative provisions of Member States, except those provided for in Article 10, prohibiting the manufacture, importation, marketing or use of a product or prohibiting the provision or use of a service, or establishment as a service provider.

De facto technical regulations include:

- laws, regulations or administrative provisions of a Member State which refer either to technical specifications or to other requirements *or to rules on services*, or to professional codes or codes of practice which in turn refer to technical specifications or to other requirements *or to rules on services*, compliance with which confers a presumption of conformity with the obligations imposed by the aforementioned laws, regulations or administrative provisions,
- voluntary agreements to which a public authority is a contracting party and which provide, in the general interest, for compliance with technical specifications or other requirements *or rules on services*, excluding public procurement tender specifications,
- technical specifications or other requirements *or rules on services which are linked* to fiscal or financial measures affecting the consumption of products *or services by* encouraging compliance with such technical specifications or other requirements *or rules on services*; technical specifications or other requirements *or rules on services* linked to national social security systems are not included.

This comprises technical regulations imposed by the authorities designated by the Member States and appearing on a list to be drawn up by the Commission before 5 August 1999, in the framework of the Committee referred to in Article 5.

The same procedure shall be used for amending this list;

12. «draft technical regulation»: the text of a technical specification or other requirement *or of a rule on services*, including administrative provisions, formulated with the aim of enacting it or of ultimately having it enacted as a technical regulation, the text being at a stage of preparation at which substantial amendments can still be made.

This Directive shall not apply to those measures Member States consider necessary under

the Treaty for the protection of persons, in particular workers, when products are used, provided that such measures do not affect the products.

Article 2

1. The Commission and the standardisation bodies referred to in Annexes I and II shall be informed of the new subjects for which the national bodies referred to in Annex II have decided, by including them in their standards programme, to prepare or amend a standard, unless it is an identical or equivalent transposition of an international or European standard.
2. The information referred to in paragraph 1 shall indicate, in particular, whether the standard concerned:
 - will transpose an international standard without being the equivalent,
 - will be a new national standard, or
 - will amend a national standard.

After consulting the Committee referred to in Article 5, the Commission may draw up rules for the consolidated presentation of this information and a plan and criteria governing the presentation of this information in order to facilitate its evaluation.

3. The Commission may ask for all or part of the standards programmes to be communicated to it.

It shall make this information available to the Member States in a form which allows the different programmes to be assessed and compared.

4. Where appropriate, the Commission shall amend Annex II on the basis of communications from the Member States.
5. The Council shall decide, on the basis of a proposal from the Commission, on any amendment to Annex I.

Article 3

The standardisation bodies referred to in Annexes I and II, and the Commission, shall be sent all draft standards on request; they shall be kept informed by the body concerned of the action taken on any comments they have made relating to drafts.

Article 4

1. Member States shall take all necessary steps to ensure that their standardisation bodies:
 - communicate information in accordance with Articles 2 and 3,

- publish the draft standards in such a way that comments may also be obtained from parties established in other Member States,
- grant the other bodies referred to in Annex II the right to be involved passively or actively (by sending an observer) in the planned activities,
- do not object to a subject for standardisation in their work programme being discussed at European level in accordance with the rules laid down by the European standardisation bodies and undertake no action which may prejudice a decision in this regard.

2. Member States shall refrain in particular from any act of recognition, approval or use by reference to a national standard adopted in breach of Articles 2 and 3 and of paragraph 1 of this Article.

Article 5

A Standing Committee shall be set up consisting of representatives appointed by the Member States who may call on the assistance of experts or advisers; its chairman shall be a representative of the Commission.

The Committee shall draw up its own rules of procedure.

Article 6

1. The Committee shall meet at least twice a year with the representatives of the standards institutions referred to in Annexes I and II.

The Committee shall meet in a specific composition to examine questions concerning Information Society services.

2. The Commission shall submit to the Committee a report on the implementation and application of the procedures set out in this Directive, and shall present proposals aimed at eliminating existing or foreseeable barriers to trade.
3. The Committee shall express its opinion on the communications and proposals referred to in paragraph 2 and may in this connection propose, in particular, that the Commission:
 - request the European standards institutions to draw up a European standard within a given time limit,
 - ensure where necessary, in order to avoid the risk of barriers to trade, that initially the Member States concerned decide amongst themselves on appropriate measures,
 - take all appropriate measures,
 - identify the areas where harmonisation appears necessary, and, should the case arise,

undertake appropriate harmonisation in a given sector.

4. The Committee must be consulted by the Commission:
 - a) before any amendment is made to the lists in Annexes I and II (Article 2(1));
 - b) when drawing up the rules for the consolidated presentation of information and the plan and criteria for the presentation of standards programmes (Article 2, paragraph 2);
 - c) when deciding on the actual system whereby the exchange of information provided for in this Directive is to be effected and on any change to it;
 - d) when reviewing the operation of the system set up by this Directive;
 - e) on the requests to the standards institutions referred to in the first indent of paragraph 3.
5. The Committee may be consulted by the Commission on any preliminary draft technical regulation received by the latter.
6. Any question regarding the implementation of this Directive may be submitted to the Committee at the request of its chairman or of a Member State.
7. The proceedings of the Committee and the information to be submitted to it shall be confidential.

However, the Committee and the national authorities may, provided that the necessary precautions are taken, consult, for an expert opinion, natural or legal persons, including persons in the private sector.

8. *With respect to rules on services, the Commission and the Committee may consult natural or legal persons from industry or academia, and where possible representative bodies, capable of delivering an expert opinion on the social and societal aims and consequences of any draft rule on services, and take notice of their advice whenever requested to do so.*

Article 7

1. Member States shall take all appropriate measures to ensure that, during the preparation of a European standard referred to in the first indent of Article 6(3) or after its approval, their standardisation bodies do not take any action which could prejudice the harmonisation intended and, in particular, that they do not publish in the field in question a new or revised national standard which is not completely in line with an existing European standard.
2. Paragraph 1 shall not apply to the work of stan-

dards institutions undertaken at the request of the public authorities to draw up technical specifications or a standard for specific products for the purpose of enacting a technical regulation for such products.

Member States shall communicate all requests of the kind referred to in the preceding subparagraph to the Commission as draft technical regulations, in accordance with Article 8(1), and shall state the grounds for their enactment.

Article 8

1. Subject to Article 10, Member States shall immediately communicate to the Commission any draft technical regulation, except where it merely transposes the full text of an international or European standard, in which case information regarding the relevant standard shall suffice; they shall also let the Commission have a statement of the grounds which make the enactment of such a technical regulation necessary, where these have not already been made clear in the draft.

Where appropriate, and unless it has already been sent with a prior communication, Member States shall simultaneously communicate the text of the basic legislative or regulatory provisions principally and directly concerned, should knowledge of such text be necessary to assess the implications of the draft technical regulation.

Member States shall communicate the draft again under the above conditions if they make changes to the draft that have the effect of significantly altering its scope, shortening the timetable originally envisaged for implementation, adding specifications or requirements, or making the latter more restrictive.

Where, in particular, the draft seeks to limit the marketing or use of a chemical substance, preparation or product on grounds of public health or of the protection of consumers or the environment, Member States shall also forward either a summary or the references of all relevant data relating to the substance, preparation or product concerned and to known and available substitutes, where such information may be available, and communicate the anticipated effects of the measure on public health and the protection of the consumer and the environment, together with an analysis of the risk carried out as appropriate in accordance with the general principles for the risk evaluation of chemi-

cal substances as referred to in Article 10(4) of Regulation (EEC) No 793/93¹⁸ in the case of an existing substance or in Article 3(2) of Directive 67/548/EEC¹⁹, in the case of a new substance.

The Commission shall immediately notify the other Member States of the draft and all documents which have been forwarded to it; it may also refer this draft, for an opinion, to the Committee referred to in Article 5 and, where appropriate, to the committee responsible for the field in question.

With respect to the technical specifications or other requirements *or rules on services referred to in the third indent of the second subparagraph of point 11 of Article 1*, the comments or detailed opinions of the Commission or Member States may concern only aspects which may hinder trade *or, in respect of rules on services, the free movement of services or the freedom of establishment of service operators* and not the fiscal or financial aspects of the measure.

2. The Commission and the Member States may make comments to the Member State which has forwarded a draft technical regulation; that Member State shall take such comments into account as far as possible in the subsequent preparation of the technical regulation.
3. Member States shall communicate the definitive text of a technical regulation to the Commission without delay.
4. Information supplied under this Article shall not be confidential except at the express request of the notifying Member State. Any such request shall be supported by reasons.

In cases of this kind, if necessary precautions are taken, the Committee referred to in Article 5 and the national authorities may seek expert advice from physical or legal persons in the private sector.

5. When draft technical regulations form part of measures which are required to be communicated to the Commission at the draft stage under another Community act, Member States may make a communication within the meaning of paragraph 1 under that other act, provided that they formally indicate that the said communication also constitutes a communication for the purposes of this Directive.

The absence of a reaction from the Commission under this Directive to a draft technical regulation shall not prejudice any decision which might be taken under other Community acts.

Article 9

1. Member States shall postpone the adoption of a draft technical regulation for three months from the date of receipt by the Commission of the communication referred to in Article 8(1).
2. Member States shall postpone:
 - for four months the adoption of a draft technical regulation in the form of a voluntary agreement within the meaning of *the second indent of the second subparagraph of point 11 of Article 1*,
 - without prejudice to paragraphs 3, 4 and 5, for six months the adoption of any other draft technical regulation (*except for draft rules on services*), from the date of receipt by the Commission of the communication referred to in Article 8(1) if the Commission or another Member State delivers a detailed opinion, within three months of that date, to the effect that the measure envisaged may create obstacles to the free movement of goods within the internal market;
 - *without prejudice to paragraphs 4 and 5, for four months the adoption of any draft rule on services, from the date of receipt by the Commission of the communication referred to in Article 8(1) if the Commission or another Member State delivers a detailed opinion, within three months of that date, to the effect that the measure envisaged may create obstacles to the free movement of services or to the freedom of establishment of service operators within the internal market.*

With regard to draft rules on services, detailed opinions from the Commission or Member States may not affect any cultural policy measures, in particular in the audiovisual sphere, which Member States might adopt in accordance with Community law, taking account of their linguistic diversity, their specific national and regional characteristics and their cultural heritage.

The Member State concerned shall report to the Commission on the action it proposes to take on such detailed opinions. The Commission shall comment on this reaction.

With respect to rules on services, the Member State concerned shall indicate, where appropriate, the reasons why the detailed opinions cannot be taken into account.

¹⁸ Council Regulation (EEC) No 793/93 of 23 March 1993 on the evaluation and control of the risks of existing substances (OJ L 84, 5.4.1993, p. 1).

¹⁹ Council Directive 67/548/EEC of 27 June 1967 on the approximation of the laws, regulations and administrative provisions relating to the classification, packaging and labelling of dangerous substances (OJ L 196, 16.8.1967, p. 1). Directive, as amended by Directive 92/32/EEC, (OJ L 154, 5.6.1992, p. 1).

3. *With the exclusion of draft rules relating to services*, Member States shall postpone the adoption of a draft technical regulation for twelve months from the date of receipt by the Commission of the communication referred to in Article 8(1) if, within three months of that date, the Commission announces its intention of proposing or adopting a directive, regulation or decision on the matter in accordance with Article 189 of the Treaty.
 4. Member States shall postpone the adoption of a draft technical regulation for 12 months from the date of receipt by the Commission of the communication referred to in Article 8(1) if, within the three months following that date, the Commission announces its finding that the draft technical regulation concerns a matter which is covered by a proposal for a directive, regulation or decision presented to the Council in accordance with Article 189 of the Treaty.
 5. If the Council adopts a common position during the standstill period referred to in paragraphs 3 and 4, that period shall, subject to paragraph 6, be extended to 18 months.
 6. The obligations referred to in paragraphs 3, 4 and 5 shall lapse:
 - when the Commission informs the Member States that it no longer intends to propose or adopt a binding Community act,
 - when the Commission informs the Member States of the withdrawal of its draft or proposal,
 - when the Commission or the Council has adopted a binding Community act.
 7. Paragraphs 1 to 5 shall not apply in cases where:
 - for urgent reasons, occasioned by serious and unforeseeable circumstances relating to the protection of public health or safety, the protection of animals or the preservation of plants *and, for rules on services, also for public policy, notably the protection of minors*, a Member State is obliged to prepare technical regulations in a very short space of time in order to enact and introduce them immediately without any consultations being possible *or*
 - *for urgent reasons occasioned by serious circumstances relating to the protection of the security and the integrity of the financial system, notably the protection of depositors, investors and insured persons, a Member State is obliged to enact and implement rules on financial services immediately.*
- In the communication referred to in Article

8, the Member State shall give reasons for the urgency of the measures taken. The Commission shall give its views on the communication as soon as possible. It shall take appropriate action in cases where improper use is made of this procedure. The European Parliament shall be kept informed by the Commission.

Article 10

1. Articles 8 and 9 shall not apply to those laws, regulations and administrative provisions of the Member States or voluntary agreements by means of which Member States:
 - comply with binding Community acts which result in the adoption of technical specifications *or rules on services*,
 - fulfil the obligations arising out of international agreements which result in the adoption of common technical specifications *or rules on services in the Community*;
 - make use of safeguard clauses provided for in binding Community acts,
 - apply Article 8(1) of Directive 92/59/EEC²⁰,
 - restrict themselves to implementing a judgment of the Court of Justice of the European Communities,
 - restrict themselves to amending a technical regulation within the meaning of *point 11* of Article 1, in accordance with a Commission request, with a view to removing an obstacle to trade *or, in the case of rules on services, to the free movement of services or the freedom of establishment of service operators.*
2. Article 9 shall not apply to the laws, regulations and administrative provisions of the Member States prohibiting manufacture insofar as they do not impede the free movement of products.
3. Paragraphs 3 to 6 of Article 9 shall not apply to the voluntary agreements referred to in *the second indent of the second subparagraph of point 11* of Article 1.
4. Article 9 shall not apply to the technical specifications or other requirements *or the rules on services referred to in the third indent of the second subparagraph of point 11 of Article 1.*

Article 11

The Commission shall report every two years to the European Parliament, the Council and the Economic and Social Committee on the results of the ap-

²⁰ Council Directive 92/59/EEC of 29 June 1992 on general product safety (OJ L 228, 11.8.1992, p. 24).

plication of this Directive. Lists of standardisation work entrusted to the European standardisation organisations pursuant to this Directive, as well as statistics on the notifications received, shall be published on an annual basis in the Official Journal of the European Communities.

Not later than two years from the 5th of August 1999, the Commission shall submit to the European Parliament and the Council an evaluation of the application of Directive 98/34/EC in particular in the light of technological and market developments for the services referred to in point 2 of Article 1. Not later than three years from the aboved mentioned date, the Commission shall, if necessary, make proposals to the European Parliament and to the Council for a revision of the said Directive.

*To this end, the Commission shall take into account any observations that might be communicated to it by Member States.*²¹

Article 12

When Member States adopt a technical regulation, it shall contain a reference to this Directive or shall be accompanied by such reference on the occasion of its official publication. The methods of making such reference shall be laid down by Member States.

Article 13

1. The Directives and Decisions listed in Annex III, Part A are hereby repealed without prejudice to the obligations of the Member States concerning the deadlines for transposition of the said Directives, set out in Annex III, Part B.
2. References to the repealed directives and decisions shall be construed as references to this Directive and shall be read in accordance with the correlation table set out in Annex IV.
3. *Member States shall bring into force the regulations and administrative provisions necessary in order to comply with the provisions relating to the Information Society services by 5 August 1999. They shall forthwith inform the Commission thereof.*

When Member States adopt these measures, they shall contain a reference to Directive 98/48/EC or shall be accompanied by such reference on the occasion of their official publication. The methods of making such reference shall be laid down by Member States.

4. *Member States shall communicate the main provisions of national law which they adopt in the field covered by Directive 98/48/EC to the Commission.*²²

Article 14

Directive 98/34/EC enters into force on the 20th day following that of its publication in the Official Journal of the European Communities (published the 21.7.1998).

*Directive 98/48/EC enters into force on the day of its publication in the Official Journal of the European Communities (published on 5 August 1998).*²³

Article 15

The Directives 98/34/CE and 98/48/CE are addressed to the Member States.

Done at Luxembourg, 22 June 1998.

For the European
Parliament
The President
J. M. GIL-ROBLES

For the Council
The President
J. CUNNINGHAM

Done at Brussels, 20 July 1998.

For the European
Parliament
The President
J. M. GIL-ROBLES

For the Council
The President
W. MOLTERER

²¹ The two last paragraphs of this article are taken from the article 3 of the Directive 98/48/EC and adapted

²² Paragraphs 3 and 4 of this article are taken from article 2 of the Directive 98/48/EC and adapted

²³ This paragraph is adapted from article 4 of the Directive 98/48/EC

Annex I

European Committee for Standardisation (CEN)
European Committee for Electrotechnical Standardisation (ETSI) European Telecommunications Standards Institute (ETSI)

*Annex II***National standardisation bodies**

1. BELGIUM IBN/BIN Institut belge de normalisation – Belgisch Instituut voor Normalisatie CEB/BEC Comité électrotechnique belge – Belgisch Elektrotechnisch Comité
2. DENMARK DS Dansk Standard NTA Telestyrelsen, National Telecom Agency
3. GERMANY DIN Deutsches Institut für Normung e.V. DKE Deutsche Elektrotechnische Kommission im DIN und VDE
4. GREECE
5. SPAIN AENOR Asociación Española de Normalización y Certificación
6. FRANCE AFNOR Association française de normalisation UTE Union technique de l'électricité – Bureau de normalisation auprès de l'AFNOR
7. IRELAND NSAI National Standards Authority of Ireland ETCI Electrotechnical Council of Ireland
8. ITALY
UNI²⁴ Ente nazionale italiano di unificazione
CEI²⁵ Comitato elettrotecnico italiano
9. LUXEMBOURG ITM Inspection du travail et des mines SEE Service de l'énergie de l'État
10. NETHERLANDS NNI Nederlands Normalisatie-instituut NEC Nederlands Elektrotechnisch Comité
11. AUSTRIA ON Österreichisches Normungsinstitut ÖVE Österreichischer Verband für Elektrotechnik
12. PORTUGAL IPQ Instituto Português da Qualidade
13. UNITED KINGDOM BSI British Standards Institution BEC British Electrotechnical Committee
14. FINLAND SFS Suomen Standardisoimisliitto SFS ry Finlands Standardiseringsförbund SFS rf THK/TFC Telehallintokeskus Teleförvaltningscentralen SESKO Suomen Sähköteknillinen Standardisoimisyhdistys SESKO ry Fin-

lands Elektrotekniska Standardiseringsförening SESKO rf

15. SWEDEN SIS Standardiseringen i Sverige SEK Svenska elektriska kommissionen ITS Informationstekniska standardiseringen

Annex III

PART A

Repealed Directives and Decisions (*referred to by Article 13*)

Directive 83/189/EEC and its following amendments Council Directive 88/182/EEC, Commission Decision 90/230/EEC, Commission Decision 92/400/EEC, Directive 94/10/EC of the European Parliament and Council, Commission Decision 96/139/EC

PART B

List of deadlines for transposition into national laws (*referred to in Article 13*)

83/189/EEC (OJ No L 109, 26.4.1983, p.8)	31 March 1984
88/182/EEC (OJ No L 81, 26.3.1988, p.75)	1 January 1989
94/10/EC (OJ No L 100, 19.4.1994, p.30)	1 July 1995
98/48/EC (OJ No L 217, 5.8.1998, p.18)	5 August 1999

Annex IV

Correlation table

Directive 98/34/EC	This Directive (codification)
Article 1	Article 1
Article 2	Article 2
Article 3	Article 3
Article 4	Article 4
Article 5	Article 5
Article 6	Article 6
Article 7	Article 7
Article 8	Article 8
Article 9	Article 9
Article 10	Article 10
Article 11	Article 11
Article 12	Article 12
Article 13	Article 13
Article 14	Article 14
Article 15	Article 15

²⁴ UNI and CEI, in cooperation with the Istituto superiore delle Poste e telecomunicazioni and the ministero dell'Industria, have allocated the work within ETSI to CONCIT, Comitato nazionale di coordinamento per le tecnologie dell'informazione.

²⁵ Idem 23.

Annex I	Annex I
Annex II	Annex II
Annex III	Annex III
Annex IV	Annex IV

Annex V

Annex VI

Annex V

Indicative list of services not covered by the second subparagraph of point 2 of Article 1

1. *Services not provided «at a distance»*

Services provided in the physical presence of the provider and the recipient, even if they involve the use of electronic devices:

- a) medical examinations or treatment at a doctor's surgery using electronic equipment where the patient is physically present;*
- b) consultation of an electronic catalogue in a shop with the customer on site;*
- c) plane ticket reservation at a travel agency in the physical presence of the customer by means of a network of computers;*
- d) electronic games made available in a video-arcade where the customer is physically present.*

2. *Services not provided «by electronic means»*

- Services having material content even though provided via electronic devices:*
 - a) automatic cash or ticket dispensing machines (banknotes, rail tickets);*
 - b) access to road networks, car parks, etc., charging for use, even if there are electronic devices at the entrance/exit controlling access and/or ensuring correct payment is made.*
- Off-line services: distribution of CD roms or software on diskettes.*
- Services which are not provided via electronic processing/inventory systems:*

- a) voice telephony services;*
- b) telefax/telex services;*
- c) services provided via voice telephony or fax;*
- d) telephone/telefax consultation of a doctor;*
- e) telephone/telefax consultation of a lawyer;*
- f) telephone/telefax direct marketing.*

3. *Services not supplied «at the individual request of a recipient of services»*

Services provided by transmitting data without individual demand for simultaneous reception by an unlimited number of individual receivers (point to multipoint transmission):

- a) television broadcasting services (including near-video on-demand services), covered by point (a) of Article 1 of Directive 89/552/EEC;*
- b) radio broadcasting services;*
- c) (televised) teletext.*

Annex VI

Indicative list of the financial services covered by the third subparagraph of point 5 of Article 1

- Investment services*
 - Insurance and reinsurance operations*
 - Banking services*
 - Operations relating to pension funds*
 - Services relating to dealings in futures or options*
- Such services include in particular:*
- a) investment services referred to in the Annex to Directive 93/22/EEC²⁶; services of collective investment undertakings,*
 - b) services covered by the activities subject to mutual recognition referred to in the Annex to Directive 89/646/EEC²⁷,*
 - c) operations covered by the insurance and reinsurance activities referred to in:*
 - Article 1 of Directive 73/239/EEC²⁸,*
 - the Annex to Directive 79/267/EEC²⁹,*
 - Directive 64/225/EEC³⁰,*
 - Directives 92/49/EEC³¹ and 92/96/EEC³².*

²⁶ OJ L 141, 11. 6. 1993, p. 27.

²⁷ OJ L 386, 30. 12. 1989, p. 1. Directive as amended by Directive 92/30/EEC (OJ L 110, 28. 4. 1992, p. 52).

²⁸ OJ L 228, 16. 8. 1973, p. 3. Directive as last amended by Directive 92/49/EEC (OJ L 228, 11. 8. 1992, p. 1).

²⁹ OJ L 63, 13. 3. 1979, p. 1. Directive as last amended by Directive 90/619/EEC (OJ L 330, 29. 11. 1990, p. 50).

³⁰ OJ 56, 4. 4. 1964, p. 878/64. Directive as amended by the 1973 Act of Accession.

³¹ OJ L 228, 11. 8. 1992, p. 1.

³² OJ L 360, 9. 12. 1992, p. 1.